Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 160 (6272).
19 АВГУСТ
ШАНБА
1978 ЙИЛ.
Баҳоси 2 тийин

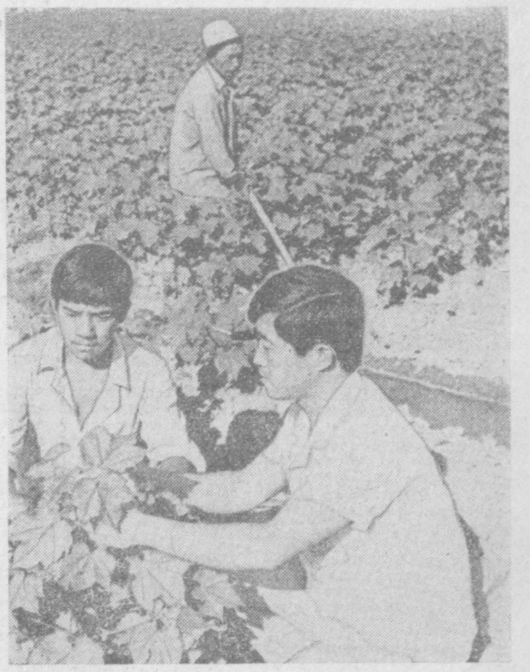

Коммунистик районидаги «Правда» колхозида пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун курашда комсомол-ёшлар ҳам фаол иштирок этмоқдалар. Суратда: ёш колхозчи Қулмат Эрматов ва колхоз комсомол комитетининг секретари Анатолий Ли тўртинчи бригада ғўзаларини кўздан кечирмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

●

«Оҳангарон» совхози чорвадорлари зарбдор йилда камида икки йиллик миқдорида ем-хашак жамғариш мажбуриятини олишган. 200 гектар ерга кўк поя учун экилган маккажўхори намунали парвариш қилиниб, баракали ҳосил етиштирилди. Суратда: (чапдан) бригада бошлиғи Бозир Султонов ва совхоз ишчилар комитетининг раиси Қўчқор Нурмуҳамедов ўртоқлар.

И. Хонкелдиев фотоси.

КПСС XXV съезди қарорларини амалга оширамиз

ЗАРБДОР МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

ҲОСИЛГА-ҲОСИЛ ҚЎШАМИЗ

Халқ хўжалигининг қайси жабҳасида бўлмасин машъал деган номни оқлаш, шунга яраша меҳнатда доим юқори кўрсаткичларга эришиш осон бўлмайди. Хўжалигимиз фақат районданина эмас, область, ҳатто республикада ҳам довруғ таратган экан, кичкина коллектив бўлган бизнинг бригадамиз ҳар доим катта масъулият ҳис қилган ҳолда меҳнат қилиб келади. Айниқса, бу йил ўнинчи беш йилликнинг зарбдор йили бўлганлиги учун пахтачиликда ҳар қачонгидан ҳам салмоқли ютуқларга эришиш ҳаракати кенг қулоч ёйди. Бригадамиз аъзолари ҳам шу ватанпарвалик ҳаракатига актив қўшилиб, зиммадаги юксак социалистик мажбуриятни муваффақиятли бажариш йўлида ички резерв ва имкониятлардан мумкин қадар тўлароқ фойдаланишга ҳаракат қилмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленумидан сўнг пахтакорларимизнинг ғайрат шижоатлари янада жўш урди. Пленум қарорларини чуқур ўрганиб, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу пленумда қилган докладидан конкрет хулосалар чиқариб олган коллективимиз бу йил ҳосилдорликни 45 центнердан оширишга қарор қилдилар.

Бу йил биз 120 гектар майдонга «Тошкент-2» навли чигит экдик. Кўклам серташвиш бўлганлигига қарамай, карталаримизда кўчатнинг бут ва соғлом бўлишига эришдик. Эрта баҳордан бери ғўзаларга беш марта сифатли ишлов берилди. Учинчи сув олдидан гектар ҳисобига 300 килограммдан аммофос, 300 килограммдан азотли озуқа берилди. Бундан ташқари қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши биологик усулда кескин кураш олиб бордик. Натижада барча карталардаги ғўзалар кўнгилдагидек ривожланди. Ҳозирнинг ўзида ҳар бир тубда 6—7 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари, пахта заводлари ва тайёрлаш пунктларини 1978 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қарорини катта қизиқиш билан кутиб олдик. Қарорда **меҳнат коллективларининг активлигини ошириш ва уларнинг куч ғайратларини мўл ҳосил тўплашга, ғўза парвариши суръатларини ошириш зарурлигига, суғориш, культивацияни ўз вақтида ва юқори сифатли ўтказишга, бегона ўтларга ва қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашни ташкил этишга қаратиб, шу тариқа беш йилликнинг учинчи йили учун қабул қилинган социалистик мажбуриятларнинг ҳар бир колхоз ва совхоз, бўлим ва бригада томонидан бажарилишига, шунингдек пахта терими ва уни давлатга топширишга барча тайёргарлик ишларини ўз вақтида туғаллашга эришиш энг муҳим вазифа** эканлигининг алоҳида таъкидланиши бежиз эмас. Зотан, кейинги йилларда миришкор пахтакорлар июль — август ойларини ҳосилга-ҳосил қўшишда ҳал қилувчи зарбдор давр, деб эълон қилиб, ғўза парваришини ҳар томонлама кучайтириш ва ишнинг юқори сифатли бўлишига эришиш шиорини ўртага ташламоқдалар. Биз ҳам ҳар йили шунга амал қилиб, яхши натижаларга эришмоқдамиз. Ғўза парвариши ҳамон давом этмоқда. Шу кеча кундузда асосий эътиборни ғўзаларни оби-ҳаётга қондиришга қаратмоқдамиз. Бригадамизнинг тажрибали сувчиси Карим Умаров кунига 4—5 гектар майдондаги ғўзани оби-ҳаётган қондирмоқда. Шогирди Нурали Йўлдошев унга ҳамиша мададкор. Бу устоз ва шогирдларга 17 гектар пахта майдони ва 22 гектар канопзорни бириктириб қўйганмиз. Улар кечагина пахталарни навбатдаги сувдан чиқариб, энди ўрим-йиғим олдидан канопзорларга сув таращга киришмоқдалар.

Республика партия ва ҳукуматимиз янги қарорида **терим техникаси, транспорт воситаси, юклаш, тушириш механизмлари ва бошқа машиналарни йиғим-терим мавсумига пухта ҳозирлаб қўйиш** юзасидан конкрет вазифалар белгилаб берилди. Биз ҳам ишни шу асосда ташкил этганмиз. Вегетация даврида механизациялаштирилган барча ишларни сифатли бажарган Ким Пен Гон ва Ким Валентинлар йиғим-теримга ҳам жиддий тайёргарлик кўриб қўйишди. Улар теримга шай бўлиб турган «зангори кема»лари бункеридан камида 150 тоннадан оқ олтин тўкишга аҳд қилишди.

Ҳосилга-ҳосил қўшиш учун олиб борилаётган ҳозирги курашда социалистик мусобақа ҳам катта ёрдам бераётир. Биз Сергей Хвон бошлиқ бригада коллективи билан бир неча йилдан бери мусобақадошмиз. Бир-биримизнинг даламизда тез-тез бўлиб, ўзаро фикр алмашишимиз ҳосил чўғини кўпайтиришда муҳим роль ўйнамоқда. Ғўзаларимизнинг ривожланиш ҳолатини ўзаро текшириб, мавжуд камчиликларни аниқламоқдамиз ва уларни туғатишдаги тажрибаларни ўртоқлашмоқдамиз. Парваришни кучайтиришга оид тадбирларни белгилашда ҳам ўзаро кўмаклашмоқдамиз.

Бу йил СССР Конституциясининг бир йиллиги нишонланадиган йилда ҳосилдорликни 45 центнердан ошириш учун куч ғайратимизни аямай мавжуд имкониятларни тўла ишга соламиз.

Эм ДОН-ГИН,
«Политотдел» колхозининг бригада бошлиғи.

БИРИНЧИ ДОВОН ОШИЛДИ

НУРМУҲАММАД Норматов етакчилик қилаётган бригада боғбон ва соҳибкорлари зарбдор йилда ҳар қачонгидан ҳам баракали меҳнат қилмоқдалар. Шунинг учун ҳам «Бўстонлиқ» совхозидаги мавжуд бригадалар орасида биринчи бўлиб дастлабки довондан ошдилар. Улар мавжуд 10 гектар майдондаги олмазордан пландаги 33 тонна ўрнига 37 тонна мева узиб олиб, йиллик планни муддатидан илгари бажардилар.

Бригада боғларида мева узиш ва давлатга топшириш қизғин давом этмоқда. КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларига амалий жавоб бериш учун курашаётган бригада аҳли яна 45 тонна олма топшириб, бу соҳада икки йиллик планни бажариш мажбуриятини олди. Шунингдек, 18 гектар узумзорнинг ҳар гектаридан 132 центнердан ҳосил кўтариш учун ҳам кураш олиб бориляпти.

А. ИБРОҲИМОВ.

90 ПРОЦЕНТИ МАШИНАДА

ОҚҚЎРҒОН. («Тошкент ҳақиқати» мухбиридан). «Оққўрғон» совхозининг коллективи Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари, пахта заводлари ва тайёрлаш пунктларининг 1978 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қарорини зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Улар қарорга жавобан барча куч ва имкониятлардан янада унумлироқ фойдаланишга ҳаракат қилишмоқда. Ўтган йили ҳосилнинг 87 проценти машиналарда териб олинган эди. Бу йил ялпи ҳосилнинг 90 процентини «зангори кема»ларда теришга аҳд қилинди. Шу мақсадда ремонтдан чиқарилган терим машиналари қайтадан кўздан кечирилмоқда, мавсумга беками-кўст тахт қилиб қўйиш юзасидан махсус комиссия ишламоқда. Совхозда механик-ҳайдовчиларнинг ўқиши ташкил этилди. Механизаторлар амалий машғулотларда малака оширмоқдалар.

— Бизда, — деди 6-бўлим бошқарувчиси Абдусамад Бўриқулов, — 515 гектар ерда пахта ўстирилмоқда. Ҳар гектаридан пландаги 32 ўрнига 38 центнердан хирмон кўтариш мажбуриятини олганмиз. Шу кунларда ғўза қатор ораларига ишлов беришни қизғин давом эттириб, теримга ҳам тайёргарлик кўраяпмиз. Техника, тош-торозулар ремонтдан чиқариб қўйилди. Кўча ва кўприклар тартибга солинган. Теримни эрта бошлаб ҳосилнинг асосий қисмини юқори сортларга топшириш учун ҳаракат қиламиз.

КАНОП ПОЯСИНИ ТЕЗ ВА СИФАТЛИ ЎРИБ-ЙИҒИБ ОЛАЙЛИК

Мутахассислар маслаҳати

САМАРАДОРЛИК ва сифат беш йиллигининг зарбдор учинчи йилида пойтахт область лубкорлари олдида катта ва масъулиятли вазифалар турибди. Улар бу йил давлатга камида 310 минг тонна каноп пояси топшириш юзасидан юксак социалистик мажбурият қабул қилишган. Барча хўжаликларнинг канопзорларидаги ишлар ана шу юксак мажбуриятнинг бажарилишини таъминлайдиган даражада оқилона уюштирилди.

Эндиликда лубкорлар етиштирилган мўл ҳосилни қулай муддатларда тез ва нобуд қилмай ўриб-йиғиб олишлари лозим. Бунинг учун, аввало, пишиб етилган каноп поясини ўришнинг оптимал муддатларини аниқ белгилаб олиш керак бўлади. Чунки, агар каноп пояси пишиб етилмасдан илгари ўрилса, 20 процент ҳосил ёки 13—15 процент тола йўқотилади. Ўрим-йиғим ишлари кечикиб бошланса, ҳосил чўғи кўпайгани билан толанинг сифати бузилади.

Кўп йиллик тажрибалар шуни кўрсатмоқдаки, экиннинг 50 проценти техник жиҳатдан пишиб етилган пайтларда ўрим-йиғимни бошлаш энг оптимал муддат ҳисобланади. Бу вақтда поянинг учида ханжарсимон барг пайдо бўлиб, улар эластик ҳолатга келади. Яъни эгиб кўрилганда каноп пояси синиб кетмайди. Агар ана шу оптимал муддат ўтказиб юборилса, олинган тола мўрт ва дағал бўлиб қолади.

Каноп поясининг ана шундай ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олиб, бизнинг шароитимизда ўрим-йиғим ишларини август ойининг учинчи ўн кунлиги ва сентябрнинг биринчи декадасида бошлаш мақсадга мувофиқдир. Бунинг учун ҳар бир хўжаликда каноннинг экилган муддатига кўра ҳар бир карта учун ўрим-йиғимни бошлаш муддати алоҳида белгиланиши лозим. Агар каноп ўсимлиги илдиз чириш касаллигига учраган бўлса, шу картани тезроқ ўриб-йиғиб олиш керак бўлади.

Маълумки, канопнинг техник жиҳатдан пишиб етилиш муддати 3—5 кун оралиғида давом этади. Бундай қисқа вақт ичида ҳамма ҳосилни ўриб-йиғиб олишга улгуриш қийин, албатта. Шунинг учун ҳам катта майдонларга каноп эккан хўжаликлар ўримни бироз эртароқ, яъни ҳосилнинг техник жиҳатдан пишиб етилишидан 5—6 кун илгари бошлашлари мумкин. Чунки, ўримни бошлагандан сўнг ҳамма ҳосилни бир ойдан оширмай саранжомлаб олинмаса, юқорида айтилганидек толанинг сифати бузилади. Демак, ҳар бир хўжаликда ўрим-йиғим ишларини шундай ташкил этиш кераккки, пишиб етилган ҳосил 20—25 иш кунида йиғиштириб олинсин.

Ўрим-йиғимдан 6—8 кун илгари канопзорларни суғоришни унутмаслик керак. Бунда ҳар гектар ерга 600—700 кубметр сув сарфланса кифоя қилади. Шундай қилинганда каноп пўстлоғи ўзагидан тез, осон ва тоза ажралади. Бундан ташқари лубда аралашган ўзак қолдиқлари 6—8 процентгача камаяди ва маҳсулотнинг юқори сифатли бўлиши таъминланади.

Хўжалик раҳбарлари, партия ва касаба союз ташкилотлари каноп ўрим-йиғими даврида ишнинг сифати устидан пухта назорат ўрнатишлари зарур. Айниқса, ўрим агрегатлари иш бошлашдан аввал нормада белгиланганидек созланиши лозим. Масалан, каноп пояси 8—10 сантиметр юқоридан ўриладиган бўлса, ҳосилдорлик гектар ҳисобига 4—5 центнердан камайиб кетади. Бу йўл қўйиб бўлмайдиган ҳолдир, албатта.

Ўришда КС-2,1 косилкаларидан фойдаланиш мақсадга мувофиқдир. Бу агрегатнинг пичоқлари ерга яқин ўрнатилиши керак.

Ўрилган пояни қайта ишлашда «ЛС» ва «ЛО» каби машиналардан фойдаланиш маъқул. Бундай агрегатларда ишлаш учун кам куч талаб қилинганн ҳолда, бир кунда бир гектардан зиёд ердаги ҳосилни йиғиштириб олиш имконини беради. Бу машиналарни ишлатишдан аввал унинг ишчи органларини белгиланган махсус инструкция асосида мослаштириш лозим. Бунда поянинг диаметри, албатта, ҳисобга олиниши керак. Айниқса, машинага узатишдан аввал дасталанган поянинг туб қисмини яхшилаб текислашга ва дасталарнинг оз-оздан берилишига асосий эътиборни қаратмоқ лозим. Акс ҳолда лубнинг сифати бузилади. Масалан, дасталанган поялар машинага кўп миқдорда узатилса, яъни дасталарнинг диаметри 15 сантиметрдан зиёд бўлса, машина лубни ўзагидан тўла ажратишга улгурмайди. Бундан ташқари машинадан олинаётган лубни бир-икки марта силкитиб ташлаш зарур. Ана шунда пўстлоқда ёпишиб қолган айрим ўзак қолдиқлари тўкилиб, пўстлоқ тоза чиқади.

Машинадан пешма-пеш чиқиб турган лубни бир текис ёйиб қўйиш лозим бўлади. У яшил рангини йўқотмаслиги учун оби-ҳаво шароитига қараб 1—2 кундан сўнг ағдариб қўйилади. Шундан сўнг 2—3 килограммлик кичик-кичик даста қилиб икки еридан боғланади. Ана шундай боғламнинг 4—5 таси яна бирлаштирилиб, уч еридан қайта боғланади ва тайёр бўлган маҳсулот заводларга жўнатилади.

Пойтахт область канопзорларида ўрим-йиғим ишларини бошлаш учун саноқли кунлар қолди. Шу куннинг энг долзарб вазифаси—канопзорларни тез-тез айланиб, экиннинг пишиб етилишини синчковлик билан кузатиб туришдан, ўрим-йиғимга сафарбар этиладиган барча техника воситалари ва ишчи кучларини тахт қилиб қўйишдан иборатдир. Тавсия қилинган ана шу тадбирлар ўз вақтида сифатли амалга оширилса, етиштирилган жами ҳосил қулай муддатларда нобуд қилинмай йиғиштириб олинади ва юқори сортларга топширилади. Бинобарин зарбдор йил учун зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятлар ҳам муваффақиятли бажарилади.

Ф. САИДБУРХОНОВ,
Ўзбекистон толали экинлар тажриба станциясининг агротехника лабораторияси мудири, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.
Н. АБДУРАЗЗОҚОВА,
катта илмий ходим, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

ХАШАК ТАЙЁРЛАШ МАЖБУРИЯТИ БАЖАРИЛДИ

Калинин районн чорвадорлари 1978 йилда озуқа тайёрлашни янада кўпайтириш юзасидан бошланган социалистик мусобақада актив иштирок этиб, КПСС XXV съезди ҳамда КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини бажара бориб, ўнинчи беш йилликнинг зарбдор учинчи йилида дағал хашак тайёрлаш бўйича оширилган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар.

Район колхоз, совхозларида топшириқда кўзда тутилган 45 минг тонна ўрнига шу кунгача 45116 тонна дағал хашак жамғарилиб, чорва қишловига мустаҳкам озуқа базаси яратилди. Шу жумладан ҳозирги кунгача 14243 тонна табиий пичан, 3 минг тонна сомон тайёрлаб қўйилди.

Район хўжаликларида тўйимли витаминли озуқалар тайёрлашга ҳам жиддий эътибор берилаётир. Жумладан, бугунги кунда 1717 тонна сифатли сенаж бостирилди. Бу йиллик топшириқда белгиланганидан кўпдир. Ҳозир ҳамма колхоз ва совхозларда силос бостириш ишлари оммавий тус олдирилган. Район чорводорлари бу ишни 1 сентябргача тўла туғаллаб, топшириқни муддатидан илгари анча ортиғи билан бажариш учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар. Ҳозиргача тайёрланган силос 6 минг тоннадан ошиб кетди.

Хўжаликларда беда хашаги тайёрлаш ишлари ҳам қизғин давом этмоқда. Шу кунгача 7100 тоннадан зиёд сифатли беда хашаги ғарамлаб қўйилди. Бу йиллик топшириқнинг қарийб 80 процентини ташкил этади. Қуруқ беда тайёрлашни жадал суръатлар билан давом эттираётган чорводорлар йил охиригача яна 3 минг тонналик ғарамлар бунёд этиш ва бу билан йиллик топшириқни анча ортиғи билан бажаришга қарор қилганлар.

Дағал хашак тайёрлаш йиллик топшириғининг муддатидан илгари бажарилишида Охунбобоев номли, «Қорасув», «Хасково» совхозлари, Куйбишев номли, «Москва», Калинин номли, Орджоникидзе номли колхозлар қўшган ҳисса, айниқса, салмоқли бўлди. Бу хўжаликларда уч ўримдан сўнг бедазорларнинг ҳар гектаридан 140—150 центнердан қуруқ ҳолда хашак олинди.

Тошкент область партия комитетининг сигирлар сонини кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш, сут етиштиришни кўпайтириш юзасидан белгилаган тадбирларини муваффақиятли бажараётган Калинин райони чорводорлари ўз имкониятларини ҳисоблаб кўриб, йил охиригача жами 47 минг тонна дағал хашак жамғариш, яқин кунлар ичида маккажўхори ўримини туғаллаш, 1 сентябргача силос бостириш топшириғини тўла бажариш юзасидан янги мажбуриятлар олдилар.

ФАХРИЙ БУЮРТМАЛАР

Ҳозирги кунда бепоён мамлакатимиздаги кўплаб саноат корхоналари 1980 йили Москвада ўтказиладиган ёзги XXII Олимпия ўйинларига атаб турли совғалар ишлаб чиқармоқдалар. Бу соҳада республикамизнинг Тошкент чинни заводи, Чустдаги дўпписозлик фабрикаси, Марғилон атлас фирмаси, Тошкент спорт буюмлари фабрикаси каби корхоналари алоҳида намуна кўрсатишяпти.

Спорт буюмлари фабрикаси маҳсулотларига талаб кун сайин ортиб бормоқда. Бу корхона меҳнат аҳли қўлдан чиқараётган турли туман маҳсулотлар Литва, Латвия, Қозоғистон, РСФСР, Украина, Тожикистон, Қирғизистон ва бошқа бир қатор иттифоқдош республикалар шунингдек бепоён мамлакатимизнинг кўплаб шаҳар ва қишлоқларига жўнатилмоқда. Ўнинчи беш йиллик бошидан буён корхона коллективи пландан ташқари қарийб бир миллион сўмлик спорт товарлари ишлаб чиқарди.

Фабрика ишчилари ўтган йили Бутуниттифоқ халқ хўжалиги кўргазмаси томонидан уюштирилган конкурсда қатнашиб, 5 хил маҳсулотига аъло баҳо олишга сазовор бўлганди. Ана шу беш хил маҳсулот Олимпиада-80 ташкилий комитети томонидан маъқулланди ва фабрика уларни ишлаб чиқариш учун ташкилий комитет рухсатномасини олди. Барча буюртмаларни ўз вақтида адо этиб шуҳрат қозониб келаётган коллектив бу хабарни катта қувонч билан кутиб олди, енг шимариб ишга киришди.

...Спорт цехига кириб борар экансиз, Олимпиада-80 рамзи туширилган футбол тўпларига кўзингиз тушади. Цех коллективи йил охиригача 10.000 тўп ишлаб чиқариши керак. Ўтган йили эса 1 миллион 587 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилганди. Бу йил бундан анча ўзиш керак. Цех коллективи Б. Шотўлаганов, Н. Сухарева, А. Қаюмов, Х. Шодиева, Ф. Кабирова каби илғор ишчи ва хизматчилари билан фахрланади. Улар кундалик нормаларини 130—150 процент ва ундан ҳам ошириб бажармоқдалар.

Узоқ йиллик фидокорона меҳнатлари эвазига Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланган Т. Тарабринанинг довруғи фабрикада кенг тарқалган. 25 йиллик меҳнат стажига эга бўлган қабул қилувчи А. Ниёзов ҳам шу цехда хизмат қилади. План ва мажбуриятларни ошириб бажаришда Х. Саидмирзаев, В. Доброрезова, Н. Маҳмудовларнинг ўрнак бўлаётганлигини алоҳида таъкидлаш керак. Бу илғор ишчилар олимпия футбол турнири мусобақаларининг Москва, Ленинград, Киев шаҳарларида ўтказиладиган ўйинлари учун аталган махсус тўпларга буюртма олишган.

Фабриканинг спорт галантереяси цехида эса Олимпиада-80 рамзи акс эттирилган спорт сумкалари тикилади. Бундай бежирим, ихчам сумкаларга талаб тобора ортиб боряпти. Бундай харидор талаб совғаларни ишлаб чиқаришда М. Қўзиева, Г. Герасимова, Х. Самидова, Х. Нормуҳамедова ва бошқа илғор тикувчилар ҳамкасбларига ўрнак бўлишмоқда.

Фабрикада булардан ташқари туристик рюкзаклар, шахмат, шашка, домино, палаткалар, боксчилар учун қўлқоплар, қўл тўпи, баскетбол, сув полоси, волейбол тўплари, хуллас 70 хилга яқин маҳсулот ишлаб чиқарилади. Коллектив аҳли Москва областидаги Синково галантерея фабрикаси билан мусобақадош. Яқинда москвалик тикувчилар Тошкентга келишди.

Бу ерда спорт маҳсулотлари ишлаб чиқараётган тикувчиларнинг ўзлари ҳам саломатлик гарови бўлган физкультура ва спортни чин дилдан севишади. А. Қўзибоев қуйи физкультура коллективига бошчилик қилади. Волейбол, шахмат, шашка, стол тенниси секциялари ишлаб турипти. Ишчилар туристик саёҳатларга ҳам чиқиб турадилар. Шанба ва якшанба кунлари ташкилий равишда шаҳар чеккаларига сайллар уюштирилади.

Ўрта Осиёда ягона ҳисобланган Тошкент спорт буюмлари фабрикаси коллективи Олимпиада-80 га муносиб совғалар тайёрламоқда.

А. ИМОМХЎЖАЕВ.

ЁШЛАРНИНГ ЖАНГОВАР ВАЗИФАЛАРИ

КПСС Марказий Комитетининг тарихий июль Пленуми ва пленумда ўртоқ Л. И. Брежнев «СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисида» қилган доклади барча совет кишилари қатори комсомол-ёшлар олдига ҳам катта вазифалар қўйди. Пленум қишлоқ хўжалигини янада юксак босқичга кўтариш, бу соҳани социалистик экономиканинг юқори ривожланган секторига айлантириш, халқ фаровонлигини оширишда жуда муҳим принципиал аҳамиятга эгадир.

Областимиз комсомол-ёшлари Пленум қарорларини ва ўртоқ Л. И. Брежнев докладида баён қилинган қоида ва хулосаларни тўла-тўкис маъқулламоқдалар. Область комсомол комитетининг навбатдаги пленуми кун тартибига «КПСС Марказий Комитетининг 1978 йил июль Пленуми якунлари ва КПСС Марказий Комитети Пленуми қарорлари ҳамда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг «СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисида»ги доклади асосида область комсомол ташкилотининг вазифалари» тўғрисидаги масала қўйилганлиги ҳам буни яққол кўрсатиб турибди.

Пленумда область комсомол комитетининг биринчи секретари Б. С. Камолов доклад қилди. Ҳозир,— деди докладчи,— областимизда ўн мингга яқин комсомол аъзоси қишлоқ хўжалигида меҳнат қилмоқда. Бу 1965 йилдагига қараганда 4.5 минг кишига кўп демакдир. Шу ўринда қишлоқ хўжалигидаги комсомоллар сафи фақат сон жиҳатидангина эмас, сифат жиҳатидан ҳам ўсганлигини таъкидлаш керак. Улар орасида жуда кўплаб маълумотли, техник жиҳатдан билимдон йигит-қизлар бор.

Кейинги ўн йил ичида комсомол аъзоси бўлган қишлоқ хўжалик мутахассислари 2,5 баравар, механизаторлар 3 баравар, чорвадорлар эса икки марта кўпайди. Лекин коммунистик партиямиз эришилган муваффақиятлар билан кифояланиб қолмай, тинимсиз олға интилиш кераклигини, доимо катта зафарларни кўзлаб меҳнат қилиш кераклигини уқтиради.

Областимиз комсомоллари партия белгилаган режаларни амалга оширишда юксак кўрсаткичларга эришиб келмоқдалар. Улар пахтадан юқори ҳосил олишда бой тажриба тўплашган. Фақат ўтган йилнинг ўзида комсомол-ёшлар коллективлари ҳар гектар ердан 34 центнердан «оқ олтин» териб олди. Ҳар тўрт коллективнинг бири эса 40 центнерлик маррадан ўзиб кетди. Бугунги кунда республика комсомоли XXI съездининг делегати Бўка районидаги Ҳамза номли колхоз комсомол-ёшлар бригадаси бошлиғи Ю. Юнусов, Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхози комсомол-ёшлар бригадаси бошлиғи, Ленин комсомоли мукофотининг лауреати П. Эгамбердиев ва бошқалар номини фахр билан тилга оламиз. Бу қалби олов ёшлар бошчилик қилаётган коллективлар ажойиб деҳқончилик мактаби вазифасини ўтамоқда.

ОБЛАСТЬ КОМСОМОЛ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИДАН

Оққўрғон районидаги «Оққўрғон» совхозининг Гулизор Ҳайбуллаева бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси аъзолари ҳам яхши меҳнат кўрсаткичларига эришмоқдалар. Улар ўтган терим мавсумида гектаридан 38 центнердан ҳосил кўтариб, зиммаларига олган социалистик мажбуриятни шараф билан бажардилар. Бригада бошлиғи эса афсонавий «Аврора» крейсери ёнида суратга тушиш шарафига муяссар бўлди. Яқинда бригада аъзолари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми якунларини муҳокама қилиб, янги мажбуриятлар қабул қилишди. Бу йил қалби олов ёшлар ҳар гектар ердан 45 центнердан ҳосил олишмоқчи.

Областимизда бундай бригадалар жуда кўплаб топилади. Комсомол-ёшларимиз «қаҳрабо дон» етиштиришда ҳам ўрнак кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Кейинги беш йил ичида маккажўхори дони етиштириш 2,5 марта, ҳосилдорлик эса икки баравар кўпайди. Ҳозир ўнинчи беш йилликнинг учинчи йили ҳосилини йиғиштириб олиш учун курашда 3,5 мингдан ортиқ комсомол ва ёшлар иштирок этмоқдалар. Ёшлар донгдор маккажўхорикорлар бошлаб берган қимматли ташаббусни қўллаб-қувватламоқдалар. Маълумки область партия комитети ВЛКСМ 60 йиллиги шарафига 100—120 центнердан «қаҳрабо дон» етиштиришга аҳд қилганлар ташаббусини маъқуллаган эди. Ҳозир барча комсомол-ёшлар бригадалари шу ташаббус изидан бориб, «қаҳрабо дон»дан мўл ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар.

Докладчи ютуқлар билан бирга йўл қўйилаётган айрим камчиликлар устида ҳам тўхталиб ўтди. Оҳангарон район комсомол комитетининг биринчи секретари М. Бобохўжаев, Калинин районидаги Оржоникидзе номли колхоз комсомол-ёшлар маккажўхорикорлик бригадаси бошлиғи У. Жуманалиева, Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» совхози звено бошлиғи С. Ирисбекова ва бошқалар Бутуниттифоқ комсомоли юбилейи арафасида ўз олдиларида турган юксак вазифалар, ҳал қилиниши керак бўлган муҳим масалалар тўғрисида гапирдилар.

Пленумда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Ғ. Ғофуржонов сўзга чиқди.

Пленум КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини амалга ошириш соҳасида область комсомол ташкилотлари бажариши керак бўлган тадбирларни маъқуллаб, муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилди.

Пленум область комсомол комитети бюроси ва секретариатининг аввалги Пленумдан сўнг бажарилган ишлар тўғрисидаги ахборотини эшитиб, уни инобатга олди.

Пленум ишида область партия комитетининг секретари А. М. Хўжаев, область партия комитети ташкилий партиявий ишлар бўлимининг мудири О. З. Зуфаровлар иштирок этдилар.

«Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси чеварлари ўртасида бир беш йилликда икки беш йиллик нормани бажариш юзасидан бошланган ватанпарварлик ҳаракати тобора кенг қулоч ёймоқда. Ушбу суратда сиз кўриб турган Шоира Холмуҳамедова, (ўнгдан) ва унинг ҳамкасбларидан Раиса Маткаримова ҳамда Машкура Қодировалар ана шундай илғорлардан. Бу меҳнатсевар чевалар шу кунларда ўн биринчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот беришяпти.

Т. Ҳасанов фотоси.

ҲАММА ИШЛАР КОНВЕЙЕРДА

ТОШКЕНТ агрегат заводида механика цехи билан термик цехни боғловчи ярим километрлик конвейер ишга туширилди. Унинг ишга туширилиши билан ягона комплекс механизациялашган поток линия системаси ниҳоясига етказилди. Ҳамма цех ва участкалар ўзаро ва тайёр маҳсулот омборлари билан конвейер алоқасига эга бўлди. Бу нарса ишлаб чиқариш жараёни узлуксиз бўлишини таъминлади.

Бир группа инженер ва ишчилар заводдаги ҳамма хилдаги асосий ва ёрдамчи ишларни мумкин қадар механизациялашга 1973 йилдаёқ киришган эдилар. Аввало айрим маҳсулотлар ишлаб чиқарувчи поток линиялар яратилди.

82 ижодкор бригадаларга бирлашган рационализаторлар бу тажрибани завод миқёсида қўлладилар. Ҳозир заводдаги ҳамма конвейерларнинг узунлиги, 5 километрга етди. Механизациялаш даражаси 86 процентга етди, бу эса тармоқ бўйича ўрта ҳисобдан икки баравар кўпдир.

Механизациялаш туфайли корхона коллективи кейинги йилларда маҳсулот ишлаб чиқаришни 60 процент кўпайтирди. Шу вақт ичида ишлаб чиқариш қувватлари қўшилмади, 135 киши бошқа ишларга кўчирилди.

(ЎзТАГ).

ЧОРВАЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ—АСОСИЙ ВАЗИФА

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ИЮЛЬ (1978 йил) ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Қишлоқ хўжалигининг барча соҳаларини, шу жумладан чорвачиликни жадал ривожлантириш партиямиз Марказий Комитетининг доимий диққат эътиборида бўлиб келмоқда. Буни КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларидан, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумдаги докладида илгари сурилган қоида ва хулосалардан ҳам яққол хис қилиш мумкин. Пленум материалларидан руҳланиб меҳнат қилаётган Оржоникидзе райони меҳнаткашлари ҳам чорвачиликни ривожлантиришнинг янги тадбирларини белгиламоқдалар. Шу муносабат билан махсус мухбирларимиз халқ депутатлари Оржоникидзе район Совети ижроия комитетининг раиси Т. М. ОРТИҚХЎЖАЕВга бир неча саволлар билан мурожаат қилдилар.

— Турсунбой Мирзаевич, КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорлари асосида районда чорвачиликни янада ривожлантириш борасида қандай тадбирлар амалга оширилаяпти?

— Районимиз меҳнаткашлари барча Совет кишилари сингари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини ,КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумдаги докладини зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Пленум материаллари қишлоқ хўжалигимизни янада ривожлантиришнинг ҳаракат программаси бўлиб қолди. Районимизнинг ҳар бир хўжалигида, бўлим ва бригадасида, чорвачилик комплекси ва сут товар фермасида Пленум материаллари атрофлича ўрганилиб, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг янги марралари белгилаб олинди.

Чорвачилик районимиздаги етакчи тармоқлардан бири ҳисобланади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленумида ва Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясида чорвачилик масалаларига катта эътибор берилганлиги бизнинг ғайрат-шижоатимизни янада жўш урдириб юборди, чорвадорларимизни янги ғалабалар сари ундади. Биз чорва молларини кўпайтириш, уларнинг зотини яхшилаш, маҳсулдорлигини ва маҳсулот сифатини ошириш борасида бир қанча ишларни амалга оширяпмиз. Ҳали олдимизда жуда катта вазифалар турибди. Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитети июль Пленумидаги докладида қуйидагиларни таъкидлаган эди:

«Чорвачиликда янги юксалишга эришиш бутун партиямизнинг, ҳамма министрликлар ва идораларимизнинг, колхоз ва совхозлар раҳбарларининг, ҳамма қишлоқ меҳнаткашларининг бу тармоққа ғоят жиддий эътибор беришларини талаб қилади».

Дарҳақиқат шундай. Коммунистларимиз район партия комитетининг кейинги Пленумида чорвачиликни тубдан яхшилаш масаласини муҳокама қилдилар. Пленум чорвадорлар зиммасига 1980 йилга бориб маҳсулот етиштиришни икки баробар кўпайтириш вазифасини юклади. Айни кунларда мана шу юксак маррани эгаллаш, яъни колхоз ва давлат хўжаликларида 6052 тонна гўшт, 20050 тонна сут, 226,1 миллион дона тухум етиштириб, давлатга 5662 тонна гўшт, 15534 тонна сут, 215 миллион 750 минг дона тухум сотиш учун мустаҳкам замин ҳозирлаяпмиз.

Район хўжаликларида моллар бош сонини кўпайтиришга алоҳида эътибор берилаяпти. Ҳозир колхоз ва совхозларимизда 10470 бош қорамол бўлиб, шулардан 3810 бошини соғин сигирлар ташкил этади. Шуниси қувончлики, хўжаликлардаги мавжуд чорва молларининг деярли 95 проценти қорамола зотлидир. Паррандалар сони эса ўтган йилдагига нисбатан 147 минг бошга кўпайтирилиб, 742 минг бошга етказилди. Йил охирига бориб қорамоллар бош сонини 10512 тага, шу жумладан сигирлар сонини 4300 бошга, чўчқаларни 1550 бошга, паррандаларни эса 1 миллион 936 мингтага етказамиз.

Белгиланган марраларни эгаллаш учун чорва молларни бош сонини кўпайтириш билан бирга уларнинг маҳсулдорлигини ошириш ҳам муҳим аҳамиятга эга. Чорвадорларимиз буни жуда яхши билган ҳолда иш юритишяпти. Чорвачиликни ривожлантиришнинг прогрессив методлари ишлаб чиқаришга кенг жорий этилаяпти. Натижада гўшт, сут, тухум етиштириш ва давлатга сотиш сезиларли даражада ўсмоқда. Етти ойда ўтган йилнинг шу даврига нисбатан давлатга гўшт сотиш 250 тоннага, сут сотиш 247 тоннага, тухум сотиш эса 12 миллион 63 минг донага кўпайтирилди. Ўтган етти ой давомида ҳар бир сигирдан 125 килограммдан кўп сут соғиб олинди ва район бўйича говмишлар маҳсулдорлиги 1925 килограммга етказилди. Бузоқ олиш эса 495 бошга кўпайди.

— Районда гўшт, сут маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтиришнинг ички резервлари ҳақида сўзлаб берсангиз:

— Албатта, бир қатор хўжаликларда ҳалигача қўлланилмай келинаётган тадбирлар борки, буларнинг амалга оширилиши сут ва гўшт етиштиришни кўпайтиришнинг энг муҳим омиллари саналади. Биз барча хўжаликларда илғорлар иш тажрибасини кенг оммалаштириш йўлидан бормоқдамиз. Районимизда ёшларга ўрнак бўла оладиган чорвачилик машъаллари кўплаб топилади. Шулардан бири «Красний водопад» экспериментал базасининг машинада сут соғиш оператори, СССР Давлат мукофоти лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. И. Чудная дир. Илғор сут соғувчи ўтган олти ой давомида боқимидаги 175 бош соғин сигирнинг ҳар биридан 2312 килограммдан сут соғиб олиб, давлатга жами 405 тонна сут сотди. Эндиликда Чудная иш тажрибасини ўрганиб меҳнат қилаётган СоюзНИХИ Марказий экспериментал базасидан Нина Журавлева, «Қизил Ўзбекистон» колхозидан Ўрин Ортиқбоева, «Маданият» колхозидан Вазира Каримова ва бошқа кўплаб сут соғувчилар қувончли натижаларни қўлга киритмоқда. Улар ўтган ярим йилда ўз боқимларидаги говмишлардан 2100—2400 килограммдан сут соғиб олдилар.

Биз илғорлар меҳнатини муносиб тақдирлаб, уларни моддий ва маънавий рағбатлантиряпмиз. Ярим йиллик якунларига кўра илғор чорвадорлардан икки киши енгил автомашина билан, яна икки киши «Урал» мотоцикли билан, 40 киши эса қимматбаҳо гиламлар билан мукофотландилар. «Маданият» колхозининг сут соғувчиси В. Каримова, «Бўстонлиқ» паррандачилик фабрикасининг бош зоотехниги А. Имонгуловлар меҳнатда эришган юксак кўрсатгичлари учун енгил автомашина олишга сазовор бўлишди. Илғорларни рағбатлантириш ўз вақтида чорвадорларнинг меҳнат активлигини кучайтирмоқда, чорва моллари маҳсулдорлигини оширишда муҳим омил саналаяпти. Натижада сут етиштириш анча кўпайди. Ҳозир кунига ўрта ҳисобда 31,3 тоннадан сут сотмоқдамиз.

Маҳсулот етиштиришни кўпайтириш чорва моллари озуқа рационини яхшилашга кўп жиҳатдан боғлиқ. Биз Ўзбекистон чорвачилик илмий тадқиқот институти олимлари билан маслаҳатлашиб, рационда қуруқ моддаларнинг етарли миқдорда бўлишига эришмоқдамиз. Шу кунларда молларга лавлаги бериш билан бирга, кўк бедага 10 килограммдан қуруқ хашак аралаштириб озиқлантириляпти. Бунинг натижасида соғин сигирлар маҳсулдорлиги 1,5—2 килограммга, сутнинг ёғлилик даражаси эса 0.2—0,3 процентга ошаяпти. Аралаш озуқа беришда говмишлар маҳсулдорлигини ҳисобга олиш ҳам катта самара бераётир.

Сигирларнинг қисир қолиши маҳсулот ҳажмининг камайиб кетишига олиб келади. Биз барча хўжаликларда бу ҳолга қатъий чек қўйиш учун курашмоқдамиз. Бунинг учун говмишлар бузоқлаш олдидан ва бузоқлаганидан сўнг интенсив равишда боқиляпти. Хўжаликларнинг чорвачилик мутахассислари ҳар бир сигирни алоҳида эътибор билан кузатиб, бу ҳақдаги аниқ маълумотларни ўз вақтида қайд қилишмоқда.

Гўшт етиштиришнинг энг муҳим омилларидан бири бўрдоқиларни интенсив равишда боқиш ва уларнинг тирик вазнини иложи борича кўпайтиришдир. Бу борада «Красний водопад» экспериментал базаси бўрдоқибоқарларининг амалга ошираётган ишлари ибратлидир. Улар 16—17 ой мобайнида очиқда боқилган буқаларни кейинчалик боғлаб боқишмоқда. Боғлаб боқилган моллар махсус рацион асосида парваришланиб, бир кеча кундузда 1,2—1,3 килограммдан семираяпти. Натижада бундай молларни гўштга топшириш пайтидаги тирик вазни 650—700 килограммни ташкил этмоқда. Бўрдоқибоқарлар аввалгидек давлатга 3 та мол топшириш ўрнига 2 тадан мол сотмоқдалар. Бу ишдан хўжалик ҳам, тайёрловчилар ҳам манфаатдор бўлишяпти. Мана шу методни районимизнинг барча хўжаликларида аста секин жорий қилиб, гўшт етиштиришни янада кўпайтиришга эришамиз.

Ҳозир район бўйича гўштга топширилаётган ҳар бир қорамолнинг ўртача тирик вазни 470 килограммни ташкил этаётир. Ўтган йили эса бу кўрсатгич 435 килограммга етган эди. Бўрдоқибоқарларимиз давлатга гўшт сотиш ярим йиллик планини анча ошириб бажаришди. Бу йилги натижалар ўтган йилги кўрсатгичлар билан таққосланса, молбоқарларимиз молларни семиртириш эвазига қўшимча 13,3 тонна гўшт сотганлари аён бўлади. Бу «Қибрай» совхозининг гўшт тайёрлаш йиллик планига тенгдир.

Хўжаликларимизда бундай тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида етиштирилаётган маҳсулот таннархи ҳам бирмунча арзонлашди. Масалан, ўтган йили «Правда» колхозида бир центнер сут етиштириш учун 22 сўм 12 тийин сарфланган бўлса, бу йил бир центнер сутнинг таннархи 16 сўм 93 тийинни ташкил этмоқда. «Қизил Ўзбекистон» колхозида эса бир центнер сут аввалги 26 сўм ўрнига 17 сўм 37 тийиндан етиштириляпти. «Октябрь» колхози ярим йилдаёқ биргина чорвачиликдан 244 минг сўм даромад қилди. Бу ўтган йили қўлга киритилган умумий даромаддан 50 минг сўм кўпдир.

— Чорва қишловига ҳозирлик, ем-хашак тайёрлашнинг бориши тўғрисида ҳам гапириб берсангиз.

— Шу ўринда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети июль Пленумидаги докладидан қуйидагиларни эслаб ўтиш ўринлидир:

«Чорвачиликдан исталган ҳамма нарса — гўшт, сут, ва бошқа маҳсулотларни кўплаб етиштириш — буларнинг ҳаммаси оқибат натижада озуқанинг етарли бўлишига, хилма-хил ва юқори сифатли озуқа бисёр бўлишига боғлиқ». Районимиз меҳнаткашлари зарбдор йилда 43 минг тонна дағал хашак тайёрлаш юзасидан мажбурият қабул қилганлар. Биз бу йил 8 минг тонна беда пичани, шунча табиий ўт, 17 минг тонна сенаж, 5 минг тонна сомон, 35 минг тонна силос, 10 минг тонна илдиз мевали озуқа, 2,2 минг тонна витаминли ўт уни, 7,8 минг тонна дон чиқиндилари жамғарамиз. Кўпгина хўжаликларда икки йиллик план миқдорида озуқа базаси яратиш учун социалистик мусобақа авж олдириб юборилган. Районимиз сенаж бостириш йиллик топшириғини ортиғи билан бажарди. Ҳозирги илғор хўжаликларда дағал хашак жамғариш уюшқоқлик билан олиб борилаяпти. Ем-хашак жамғаришда «Октябрь» колхози, «Красний водопад» экспериментал базаси, «Химик» совхози меҳнаткашлари яхши натижаларни қўлга киритишаяпти. Дала меҳнаткашларининг ғайрат шижоатлари туфайли ҳозиргача 26 минг тоннага яқин дағал хашак тайёрланди. Биз ем-хашак тайёрлаш юзасидан қабул қилинган мажбуриятни бажариш учун барча имкониятларни ишга соламиз.

Жамғарилган ем-хашакни қайта ишлаб, тежаб-тергаб фойдаланиш ҳам катта аҳамиятга эга. Шунинг учун барча хўжаликларда ҳар ойда чорва молларига харажат қилинган ем-хашакнинг қатъий ҳисоб-китоби жорий қилинди. Хўжаликларда тайёрланаётган ҳар бир ғарам ёнига махсус тахтачалар ўрнатилиб, у ерга ғарамда қанча озуқа жамғарилганлиги ва ем-хашак учун масъул бўлган шахснинг исми-фамилияси ёзиб қўйилган. Бундай тадбирларнинг амалга оширилиши ҳам ем-хашакдан тежаб-тергаб фойдаланиш имконини беради. Колхоз ва совхозларда чорва қишловига тайёргарликни қизитиб юбордик. Молхоналарни, озуқа цехларини ремонт қилиш, қайта жиҳозлаш ишлари авж олдирилган.

Районимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини оғишмай ҳаётга татбиқ қиладилар. Аҳолининг гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотларига бўлган талабларини тўлароқ қондириш мақсадида чорва моллари маҳсулдорлигини ошириш, етиштирилган маҳсулот сифатини яхшилаш йўлидан бордилар. Зиммамиздаги юксак социалистик мажбуриятни бажариш учун мавжуд резерв ва имкониятлардан тўла фойдаланамиз.

Суҳбатни
З. МУҲАММАДЖОНОВ ва Р. ШЕРАЛИЕВЛАР
олиб бордилар.

ДОИМИЙ АКТИВЛИКДА

Пойтахтимизда ҳар йили кўплаб маданий хизмат кўрсатиш масканлари қуриб битказилиб, аҳоли ихтиёрига фойдаланиш учун топширилмоқда. Ана шу муассасалар фаолиятини назорат қилиш ва уни янада яхшилашда партия, хўжалик ва жамоат ташкилотлари билан бир қаторда жойлардаги халқ депутатлари ҳам ташаббускорлик кўрсатмоқдалар. Буни биргина Киров район Советининг халқ маорифи ва маданият бўйича доимий комиссияси ишларидан ҳам кўриш мумкин.

— Биз асосан, йиллик ва квартал планлар асосида иш олиб бориб, — дейди комиссия раиси Т. Обидов, — депутатларимиз ёрдамида кенг жамоатчиликни маданий ҳордиқни намунали ташкил этиш учун уюштиришга ҳаракат қиламиз. Комиссиямиз депутатларининг ҳар бирига маълум бир соҳани бириктириб қўйганмиз. Масалан, маданият уйлари белгиланган тадбирларни қай тариқа бажараётганлигини В. Попова кузатиб борса, кутубхоналар фаолиятини янада яхшилашни А. Назарова назорат қилади. Рейд ва текширишларда эса улар бир-бирларига яқиндан кўмаклашадилар.

Доимий комиссия аъзоларининг ўзаро маслаҳатлашиб туришлари, ҳар бири бириктирилган соҳани пухта ўзлаштирганлиги район территориясидаги кинотеатр, кутубхона, никоҳ уйлари ва бошқа маданий муассасалардаги ютуқлар гарови бўляпти. Ҳар ойда бир марта ўтказиб туриладиган йиғилишларга бевосита алоқадор идораларнинг раҳбарлари ёки вакиллари таклиф қилиниши ҳам ижобий роль ўйнаяпти.

Бир мисол. Доимий комиссия йиғилишида депутатлардан Л. Мельникова, Ҳ. Йўлдошев, ва Л. Анфиногеноваларга «Қозоғистон» кинотеатрининг Осиё, Африка ва Лотин Америкаси кинофестивалига тайёргарлигини текшириш топширилди. Депутатлар дарҳол кинотеатр территориясини, унинг юқори қаватидаги кафедранинг санитария ҳолати ва томоша залининг жиҳозланишини диққат билан кўздан кечирдилар. Кинотеатр директори билан суҳбатлашиб, айрим камчиликларни тузатиш юзасидан йўл-йўриқлар беришди. Уларнинг ҳисоботи доимий комиссиянинг навбатдаги йиғилишида тингланиб, унда кинотеатр маъмуриятига янада конкрет тадбирларни амалга ошириш вазифаси юкланди. Бу текширув натижасида фестивалга намунали тайёргарлик кўрилиб, коллектив уни ўтказишга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди...

Депутатлар район кутубхоналарининг китобхонларга қай даражада хизмат кўрсатаётганлиги, китоб фондини авайлаб-асраш ҳақида ҳам бир неча марта масалалар тайёрлашиб, уни район ижроия комитетининг йиғилишларида муҳокама этишди. Бундан ташқари жойлардаги халқ университетлари ишини ташкил этиш, суҳбатлар тематикасини кенгайтириб боришга ҳам бош қўшмоқдалар. Уларнинг ташаббуси билан кўплаб олий ўқув юртларининг педагог-олимлари аҳоли ўртасида КПСС XXV съезди материалларини ўрганиш, ҳуқуқ ва атеистик тарбия юзасидан суҳбатлар ўтказишди. Мавжуд 30 та халқ университетида мутахассислар «Ёш оналарга ёрдам», «Ёшлар билан ишлаш» ва бошқа кўплаб қизиқарли темаларда лекциялар ўқишмоқда.

Маҳалла ва ЖЭКларда ташкил этилган бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг фаолиятини яхшилаш, уларга ишлаб чиқариш илғорлари, комсомол-ёшларни кўплаб жалб этиш доимий комиссиянинг ҳамиша диққат марказида. Шу мақсадда тез-тез бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг кўриклари, концертлари ташкил этиляпти.

Меҳнаткашларнинг дам олишини яхшилаш, ишчилар фарзандларининг дам олишларини кўнгилли ташкил этиш сингари вазифалар ҳам доимий комиссия кун тартибидаги муҳим масалалардан ҳисобланади.

Район ижроия комитети, хусусан, маданият ва халқ маорифи бўйича доимий комиссия фаолиятини кузатган киши депутатларнинг ҳамма соҳада, жумладан, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш йўлида ана шундай активлик кўрсатаётганлигининг гувоҳи бўлади. Халқ вакиллари бу борадаги ишларини янада кучайтиришларига шубҳа йўқ.

Н. ҚУЧҚОРОВ,
«Тошкент ҳақиқати», редакцияси ҳузуридаги ишчи-мухбирлар университетининг тингловчиси.

ИЖОДИЙ АЛОҚАЛАР

Қардош республикалар шаҳарлари ўртасида яқин алоқалар боғланган. Тошкент билан Олмаота шаҳарлари ҳам кўпдан бери мусобақадош.

Эндиликда ҳар иккала пойтахтдаги маданият ўчоқлари ўртасида ҳам ана шундай ҳамкорлик қарор топди. Тошкент Давлат консерваторияси Олмаота Давлат консерваторияси билан яқинда ўзаро ижодий шартнома имзолади.

Бу шартномага мувофиқ концерт программалари алмаш қилинади, илмий-методик ишлар ҳамкорликда олиб борилади.

Тошкент Давлат консерваторияси студентлари яқинда Олмаотада ҳисобот концерти билан чиқдилар.

РАҚС САНЪАТИГА ОИД ТАДҚИҚОТЛАР

Ўзбек халқ рақслари ўз жозибаси билан ажралиб туради. Бу нафис санъат намуналарининг ўзига хос хусусиятларини сўз билан ифода қилиш методикаси ишлаб чиқилди.

Ҳамза номидаги Санъатшунослик институти театр ва хореография секторининг катта илмий ходими Р. Каримова ҳам мазкур салмоқли илмий ишга муносиб ҳиссасини қўшиб келмоқда. Олима рақслар ҳақида тадқиқотлар олиб бормоқда.

Шунингдек, унинг «Баҳор» ансамбли рақкосалари», «Лазги» ансамбли рақкосалари» тўпламлари нашр этилади.

Янгийўлдаги Усмон Юсупов номли аграр-саноат бирлашмаси боғбонлари ғанимат кунлардан унумли фойдаланмоқдалар. Бирлашма завод ва пунктларида қайта ишланиб, мева ва сабзавотлардан тайёрланган консерва, шарбат, мева-сабзавот концентратлари мамлакатимизнинг Урал, Сибирь, Узоқ Шарқ меҳнаткашларига жўнатилмоқда. Суратларда: консерва заводининг олма шарбати тайёрлаш цехида; (ўнгда) мева ва сабзавотни қайта ишлаш пунктида.

А. Авазов фотолари.

ЭРТАГА—СССР ҲАВО ФЛОТИ КУНИ

БЕШИНЧИ ОКЕАН ЗАБТКОРЛАРИ БАЙРАМИ

ҲАР йили август ойида мамлакатимиз ҳаво флоти ходимлари ўзларининг анъанавий байрамларини нишонлайдилар. Халқ Комиссарлари Советининг 1933 йил 29 апрель қарори билан совет учувчилари, штурманлар, граждан авиацияси инженерлик хизматининг мутахассислари, ДОСААФ спортчи-авиаторлари, авиация саноати ишчилари, ҳарбий-ҳаво кучларининг учувчилари, олим ва конструкторлар бу кунни зўр ифтихор билан байрам қиладилар.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармасининг бошлиғи, СССРда хизмат кўрсатган учувчи Г. М. Рафиқов мухбиримиз билан суҳбатда республикамиз авиаторлари ўз байрамларига қандай совғалар билан келганлиги ҳақида ҳикоя қилиб берди.

— ФУРСАТДАН фойдаланиб, Ўзбекистонда граждан авиацияси ташкил топиши ва унинг тараққиёти ҳақида гапириб ўтмоқчиман. 1921 йил бошида ёш Совет республикаси Шарқ меҳнаткашлари эътиборини қудратли ҳаво флоти яратиш ишига жалб қилиш мақсадида ўз даври учун машҳур бўлган учиш ташкил қилди. Полторацк—Ашхобод — Керки—Термиз маршрути бўйлаб 2 минг 500 километр масофа ўша кунлар учун рекорд ҳисобланган вақт — беш кун ичида учиб ўтилди.

Ўзбекистонда ҳаво алоқаси 1924 йилдан бошлаб йўлга қўйилди. Пассажирлар Тошкент — Олмаота ва Бухоро — Хива маршрутларида уча бошладилар. Ўша йили Олмаота, Душанбе, Бухоро, Термиз ва Хива йўналишларидаги ҳаво трассаларида мингга яқин пассажир, 200 килограмм почта ва бир неча тонна бошқа юклар ташилди. Бу кўрсаткичлар ҳозир биргина Тошкент аэропорти бир суткада жўнатадиган юкларга нисбатан 10 баравар камдир. Ўша пайтларда уюштирилган ташвиқий мақсаддаги учишлар республикамизнинг узоқ районларига «энг муҳим юк» — маданият олиб борганлигини ҳам фахр билан эслаймиз.

30-йилларда республика авиаторлари қишлоқ хўжалигига ёрдам бера бошлади. Май ойида темирйўл орқали заҳарли химикатлар сепишга мўлжалланган мослама билан жиҳозланган ПО-2 самолёти келтирилди. Ўша йили қишлоқ хўжалик авиацияси 142 гектар ернинг ғўзасини зарарли ҳашоратлардан тозалади.

50—60-йилларда қишлоқ хўжалик авиациясида катта ўзгаришлар рўй берди. ПО-2 ўрнига янги, кўп мақсадларда фойдаланса бўладиган АН-2 самолёти уча бошлади. 1955 йилда 700 минг гектар ерга ҳаводан туриб ишлов берилди. Ўтган йили эса Ўзбекистон авиаторлари 2 миллион 400 минг гектар ердаги ғўзаларни дефолиация қилдилар.

Ўзбекистон граждан авиацияси ярим асрга яқин вақт мобайнида Аэрофлот билан бирга жуда катта ва шарафли йўлни босиб ўтди. Республика граждан авиацияси совет кишиларининг авиациядан фойдаланишга тобора ўсиб бораётган талаби билан бир даражада ривожланмоқда. Шу беш йилликнинг охирига бориб бортида бир йўла 350 пассажирни ташийдиган ИЛ-86 аэробуси ҳаво трассаларига чиқарилади.

Ҳозир ҳаво йўлларимизда ЯК-40, АН-24, ИЛ-62, ТУ-154 лайнерлари муваффақиятли учиб йўловчилар ташишда салмоқли ўрин эгаллаб турибди. Яқин вақт ичида товушдан тез учадиган «ТУ-144» ҳаво гиганти линияга чиқарилади. Шу билан пойтахтимиздан Совет Иттифоқининг бошқа шаҳарларига учиш вақти анча қисқаради. Масалан, Тошкентдан Москвага 1.5 соатда учиб бориш имкони туғилади.

Ҳаво йўлларида саёҳат қилиш кишилар учун қулай ва кам вақтни олиши билан енгиллик туғдиради. Бундан ташқари граждан авиацияси самолётларида учишнинг арзонлиги ҳам пассажирларда транспортнинг мана шу туридан фойдаланишга бўлган қизиқишни тобора орттирмоқда. Бу ўринда ўтган йили республикамизда ҳар учинчи киши ҳаво транспортидан фойдаланганлигини айтиш кифоя.

СССР ва АҚШ ички авиалинияларида учиш тарифларини солиштириб кўрайлик. Тошкент ва Москва ўртасидаги масофа 2930 километр, шу масофага учиш бизда агар америка долларига чақсак, битта билет нархи 67 долларга тушади. Айни пайтда АҚШдаги Нью-Йорк — Сан-Франциско оралиғидаги масофа 2130 километр бўлишига қарамасдан битта авиабилет нархи 187 долларга тўғри келади. Кўриниб турибдики, мамлакатимизда ички тарифлар Америкадагига нисбатан қарийб тўрт баравар арзондир.

Бугунги кунда Ўзбекистонни индустриал республика, илмий республика деб аташади. Республикамиз экономикаси ва куч-қудратини ифодалайдиган ана шу аталар билан бирга ҳозир бемалол «Ўзбекистон — авиация республикаси» деб ҳам айтиш мумкин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика ҳукумати граждан авиацияси тараққиёти тўғрисида катта ғамхўрлик қилмоқдалар. Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармасининг барча ходимлари пассажирларга хизмат кўрсатишни намунали ташкил этиш, халқ хўжалиги аҳамиятига эга бўлган юкларни, почта, газета ва журналларни манзилларга тез етказиш йўлида тинмай курашмоқдалар.

Суҳбатни штатсиз мухбиримиз

А. ХАЛИЛОВ ёзиб олди.

ЎЗБЕКИСТОН граждан авиацияси бошқармасининг кўплаб коллективлари ўз байрамларини социалистик мусобақада пешқадамлик қилиш билан кутиб олишмоқда. ИЛ-62 ҳаво кемасининг илғор экипажи: командир В. Б. Трофимов, борт-инженер С. Мельник, штурман Ю. Петров, иккинчи учувчи Н. Емелин ва борт алоқачиси А. Левченколар илғорлар жумласидандир. Суратда: пешқадам экипаж ўз самолёти олдида.

И. Глауберзон ва **Сироткин** фотоси.

ДУНЁ ОВОЗИ

ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

БРАЗИЛИА. В. И. Ленин асарлари Бразилия китобхонларини тобора кўпроқ қизиқтирмоқда. Яқинда бу ерда В. И. Лениннинг «Нима қилмоқ керак?» деган асари португал тилида босмадан чиқди. «Ижтимоий фанлар соҳасидаги буюк олимлар» туркумига кирган ва у ҳам яқинда китоб магазинларининг жавонларида пайдо бўлган махсус том Ленинга бағишланган. Шу томнинг нашрига ёзилган сўз бошида қуйидагилар таъкидланади: «В. И. Ленин — XX асрнинг энг улуғ арбобларидан бири, буюк мутафаккир ва атоқли сиёсий ҳамда давлат арбобидир. Ҳозирги кунда унинг кишилар онгига ўтказаётган таъсири у ҳаёт чоғида бўлгани каби буюкдир. Ленин туфайли марксизм назариядан амалда рўёбга чиқарилди».

ПРАГА. Прагадаги техника адабиёти нашриёти Чехословакия билан Совет Иттифоқи ўртасида фан ва техника соҳасидаги ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада кучайтириш ва кенгайтиришга катта ҳисса қўшмоқда. Нашриёт ташкил этилгандан буён ўтган чорак аср мобайнида у совет авторларининг салкам 1000 номдаги асарини нашрга тайёрлади. Луғатларни тузишда ҳам икки қардош мамлакат ўртасидаги алоқалар муваффақиятли суратда ривожланмоқда. Чех-рус ва рус-чех техника луғатлари, шунингдек бир қанча умумий ва тармоқ справочниклари СССР билан ЧССР мутахассисларининг биргаликдаги меҳнати самараси бўлди.

БРЮССЕЛЬ. Бельгиядаги иқтисодий кризис саноатда ишчиларнинг анча камайишига олиб келди. Регионал экономика давлат секретари М. Эйскенснинг бу ерда маълум қилишича, 1974 йилдан 1977 йилгача мамлакатнинг саноат корхоналарида 153.329 киши ишдан маҳрум бўлди.

ТОКИО. Японияддаги Хонсю оролининг шимолий районларида қаттиқ жала ёққанлиги натижасида поездлар қатнови тўхтаб қолди. Обҳаво ёмонлиги туфайли Исикава, Тояма ва Ямагата префектураларида ҳам темир йўл транспортининг иши издан чиқди.

(ТАСС, 17 август).

ПОРТУГАЛИЯ: СИЁСИЙ ВАЗИЯТ

ЛИССАБОН, 17 август. (ТАСС мухбири). Португалиянинг янги бош министри Алфреду Нобре да Кошта ҳукуматни тузиш мақсадида маслаҳатлашиб олишни давом эттирмоқда. Социал-демократик марказ ҳукуматни қайта ташкил этишни ва унинг бутун программасини ўзгартиришни қатъий талаб этганидан кейин социалистик партия ва социал-демократик марказ вакилларидан иборат М. Соареш бошчилигидаги икки партиялик кабинет истеъфо берган эди.

Нобре да Кошта кеча касаба союзлари ва корхона эгалларининг делегацияларини қабул қилди. Португалия меҳнаткашларининг умумий конфедерацияси — миллий интерсиндикал касаба союзлари иш ҳақини камайтириш сиёсатига йўл қўймайдилар, деб бош министрни огоҳлантирди ва нарх-навонинг ўсишини чеклаш ҳамда ишсизлар сонини камайтириш чоралари кўрилсин, деб талаб қилди.

Португалия саноати конфедерациясининг раиси А. Васку ди Мелу Нобре да Кошта билан учрашганидан кейин журналистларнинг саволларига жавоб қайтариб, «принципиал иқтисодий масалалар» юзасидан корхона эгаларининг ана шу бирлашмаси билан янги бош министрнинг «фикри бир-бирига тўғри келганлигини» таъкидлади. Португалия савдо конфедерациясининг вакили М. Гамиту ҳам ўз ташкилотининг тузиладиган ҳукуматга нисбатан тутган позицияси «анча умидворлик» руҳи билан суғорилажагини айтди.

Коммунистларнинг илтимосига кўра бугун Португалия парламентининг доимий комиссияси ўз мажлисини ўтказади. Комиссия янги сайлов қонунини қабул қилиш учун республика мажлисининг фавқулодда сессиясини чақириш тўғрисидаги масалани муҳокама қилиши керак.

С. СТАРОСЕЛЬСКИЙ.

РЕВОЛЮЦИЯ ҒАЛАБАЛАРИНИ ҚАТТИҚ ТУРИБ ҲИМОЯ ҚИЛАЙЛИК

КОБУЛ, 17 август. (ТАСС). Халқ-демократик партия Марказий Комитетининг Бош секретари, революцион кенгашнинг раиси ва Афғонистон Демократик Республикасининг бош министри Н. Тараки Халқ саройида Афғонистон Демократик Республикаси халқ қуролли кучлари қўмондонлиги вакиллари ҳузурида сўзлаган нутқида бундай деди: бизнинг армиямиз меҳнаткашларнинг манфаатларини ва апрель революциясининг ғалабаларини қаттиқ туриб ҳимоя қилиши керак. Бу революция армиянинг бевосита иштироки билан амалга оширилган эди.

Ағдариб ташланган эксплуататор синфлар деб таъкидлади бош министр, халқаро империализм ва ички реакциянинг ёрдамига таяниб, Афғонистон Демократик Республикаси халқ ҳукуматига қарши фитна тайёрламоқдалар, меҳнаткашлар оммасининг турмушини яхшилашга қаратилган ўзгаришларнинг амалга оширилишига тўсқинлик қилиш учун уринмоқдалар. Шу сабабли биз зўр қатъият билан шу гапларни айтамиз: революция душманларига қарши шафқатсиз кураш олиб борамиз. Жаҳонда, деб уқтириб ўтди Тараки, армия ва кенг халқ оммаси қўллаб-қувватлаётган халқ ҳукуматимизни ағдариб ташлай оладиган куч йўқ.

ФРЕЛИМО ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ ТАМОМ БЎЛДИ

МАПУТУ, 17 август. (ТАСС). Бу ерда Фрелимо партияси Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини тамомлади. Пленум қатнашчилари Мозамбик Халқ Республикасининг ички ва ташқи сиёсати масалаларини кўриб чиқди. Мозамбик мустақил ривожининг уч йили мобайнидаги сиёсий ва социал-иқтисодий ўзгаришларни ўзида акс эттирган Мозамбик Халқ Республикасининг конституцияси текстига киритиладиган ўзгартиш ва тузатишларни муҳокама қилишга катта эътибор берилди.

Пленум иши тўғрисидаги якунловчи ахборотда айтилишича, Марказий Комитет аъзолари қишлоқ хўжалиги ва саноат ишлаб чиқаришини янада юксалтириш чораларини, транспорт самарасини яхшилаш, аҳолини энг зарур моллар билан таъминлашни, нарх-наво соҳасидаги аҳволни кўриб чиққанлар.

Пленумда партия турмушининг баъзи масалалари ҳам кўриб чиқилди.

КОММУНИСТЛАРНИНГ ТАЛАБИ

БОНН, 17 август. (ТАСС). ГФР конституцион суди 1956 йил 17 августда Германия коммунистик партиясини таъқиқлаш тўғрисида қарор қабул қилган эди. Дюссельдорфда ГКП правлениесининг президиуми ва Майнцда ГКПни тақиқлашни бекор қилиш учун курашаётган марказий ишчилар ҳамжамияти бу қарорнинг бекор қилинишини талаб этдилар.

ГКП правлениеси президиумининг баёнотида қуйидагилар таъкидлаб ўтилади: «совуқ уруш» даврининг конституцияга хилоф бўлган ана шу ҳуружидан мамлакатдаги барча тараққийпарвар кучларни таъқиб этиш учун ҳануз фойдаланилмоқда. Айни вақтда, дейилади баёнотда, янги нацист гуруҳлар халқларнинг тинчлиги, хавфсизлиги ва ҳамжиҳатлиги ишига қарши қаратилган антиконституцион ишлар билан бемалол шуғулланмоқдалар.

Президиум ГКПнинг таъқиқланиши БМТ уставининг ва Хельсинкида ўтказилган Умумевропа кенгаши якунловчи актининг принципларига зиддир, деб таъкидлайди.

Германия Федератив Республикасидаги қатор жамоат ташкилотлари Бонн шаҳридаги АҚШ элчихонаси олдида «норозилик вахтаси»ни ўтказдилар. Улар АҚШдан нейтрон қуроли ишлаб чиқаришдан воз кечишни талаб қилмоқдалар.

А. Урбан телефотоси.
ТАСС фотохроникаси.

ТЕРРОР ВА РЕПРЕССИЯЛАР

ПАНАМА, 17 август. (ТАСС). Гватемаладаги жамоат ва касаба союз ташкилотлари бу мамлакатдаги террор ва репрессияларга жавобан репрессия қилувчи бўлинмаларга ва ҳарбийлаштирилган фашистик гуруҳ аъзоларига қарши курашмоқ учун ягона блок туздилар.

Гватемалада реакцион режимлар ўрнатилгандан буён ўтган йиллар ичида неча ўн минглаб киши ўлдирилди. Мамлакатда «Мано бланка», «Ажал эскадрони», антикоммунистик маҳфий армия каби ўта ўнг террорчи ташкилотлар бемалол ҳаракат қилмоқда. Матбуот хабарларига қараганда, бу ташкилотларнинг баъзилари ҳукумат билан боғланган бўлиб, унинг йўл-йўриқлари билан ҳаракат қилмоқда.

Яқинда мамлакат президенти лавозимига ўтган генерал Р. Лукас Гарсиа сайлов олдидан сўзлаган нутқларида «баъзи бир демократик ислоҳотлар»ни ўтказамиз, деб ваъда берган эди. Аммо меҳнаткашларга қарши репрессиялар кучайиб кетди.

Репрессияларга қарши курашмоқ учун ягона фронт тузилиши муносабати билан «Сан-Карлос» миллий университет студентларининг раҳбари О. Кастаньеда бундай деди: бу блокнинг вужудга келтирилиши олигархия ва империализм манфаатларини қўллаб-қувватлаётган ва халққа қарши бўлган режим билан курашнинг янги босқичи бошланганлигини исбот этади.

МУСОБАҚА ҒОЛИБИ

Пойтахт области китоб савдоси бўлими 1978 йил иккинчи квартал якунлари бўйича социалистик мусобақада ғолиб чиқиб, СССР нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети ва маданият ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи ва биринчи даражали пул мукофоти билан тақдирланган эди.

Куни кеча ана шу юксак мукофотни топширишга бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Ўзбекистон ССР нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетининг раиси ўртоқ З .И. Есенбоев китоб савдоси ходимларининг шарафли ишлари ҳақида гапириб, уларни катта меҳнат муваффиқияти билан табриклади ва кўчма Қизил байроқни топширди.

Йиғилишда сўзга чиққан область китоб савдоси бўлими бошлиғи О. Ортиков, область китоб савдоси Чирчиқ шаҳар филиали директори Р. Латипова, Ангрен шаҳар филиали товароведи Н. Платонова ва бошқалар юксак мукофот учун ҳамкасблари номидан миннатдорчилик изҳор қилиб, 1978 йил учун зиммаларига олган мажбуриятни шараф билан бажаришга сўз бердилар.

С. АБДУЛЛАЕВ.

МЕҲНАТ ТАЪЛИМИГА БАҒИШЛАНАДИ

Меҳнат таълими ва касб танлаш масалалари халқ маорифи системасида етакчи роль ўйнайди. Ўзбекистон ССР Педагогика фанлари илмий-текшириш институтида бу борада қатор илмий-педагогик ва методик ишлар олиб борилди.

«Мактаб устахоналарида амалий машғулотлар олиб боришни ташкил этиш» деган тўплам ҳам ана шу изланиш натижасида майдонга келди. Унда республикамиз мактабларида меҳнат таълими соҳасида тўпланган тажрибалар умумлаштирилди.

Меҳнат, политехник ва ишлаб чиқариш таълими асосларига оид қўлланма ҳам тайёрланди. Шунингдек, касб танлаш кабинетларини жиҳозлаш ишлари методик тўпламда ўз аксини топди.

ЮЛИУС ФУЧИК ҚАҲРАМОНЛАРИ ИЗИДАН

МАНА йигирма йилдирки, ленинградлик ўқитувчи Григорий Набойшчиков ҳаётида Юлиус Фучикнинг рус тилида нашр қилинган танланган очерк ва ҳикоялар тўплами алоҳида ўрин тутиб келади. Китобда номи тилга олинган кўплаб кишилар унда ўз имзоларини қолдиришган. Фучикни биладиган кишиларнинг дастхатларини излаш учун чехословак коммунист адиби ҳаёти ва фаолияти ҳақида маълумот тўплаётган ленинградлик ўқитувчи узоқ вақт сарф қилди, китоб қаҳрамонларининг тақдирини сўраб суриштирди.

Қуйида Григорий Набойшчиковнинг Янгиликлар матбуот агентлиги (АПН) илтимосига кўра ёзиб берган мақоласини эълон қиламиз.

МЕНИНГ ёшлигим Тошкентда ўтган. Шунинг учун бўлса керак Юлиус Фучик ижодида мени аввало у 30-йилларда Ўрта Осиё Совет республикалари бўйлаб қилган сафари натижасида ёзган очерклари қизиқтирди. Фучик ўшанда «Руде право» газетасининг мухбири бўлиб ишлаган ва СССР бўйлаб саёҳат қилган эди.

50-йилларнинг ўрталарида тақдир мени Фучикни яхши билган, унинг Ўрта Осиё бўйлаб қилган сафарида ҳамроҳлик қилган киши билан учраштирди. Бу одам Чехословакиядаги революцион ҳаракатнинг таниқли қатнашчиси, ўзининг ҳаётини жаҳонда биринчи социалистик мамлакат билан боғлаган ва кўп вақт Қирғизистонда ишлаган Рудольф Маречек эди. Мен кўп марта уникида меҳмон бўлдим. Яширин партия иши, социалистик хўжаликни тиклаш давридаги қийинчиликлар ҳақидаги ҳикояларини соатлаб эшитардим. Албатта суҳбатимиз мавзуи беихтиёр Юлиус Фучик ҳаёти ва ижодига бурилиб кетарди.

Ана шу Маречек кунлардан бир кун Фучик бўлган жойлар бўйлаб саёҳат қилиш фикрини миямга қуйди. Унинг ҳозирда ҳаёт бўлган қаҳрамонлари билан учрашишни маслаҳат берди. Бу ғоя мени жуда қаттиқ қизиқтириб қўйди. Қарийб 20 йилдирки йўлдаман. Мамлакатимиздаги барча иттифоқдош республикалар, 12 автоном республика ва 78 областни кезиб чиқдим. Мана шу саёҳатда Фучикнинг кулиб турган сурати зарб қилинган муқовадаги «Танланган асарлар» китоби мен учун ўзига хос маршрут варағи ролини ўйнади. Унинг саҳифасида ёзувчи қаҳрамонлари, дўстлари ва танишлари ўз дастхатларини қолдиришди.

Биринчи дастхатни мен ёзувчининг хотини Густа Фучиковадан олдим. У 1958 йил кузида Тошкентга келган эди. Мен унга ўз ғоям ҳақида гапириб бердим ва Густа мени маъқуллади. Қўлимдаги китобни олиб қуйидаги сатрларни ёзиб қўйди: «Совет Иттифоқининг ҳақиқий дўсти Юлиус Фучик қачонлардир юрган Тошкент кўчаларидаги учрашув ҳақида эсдалик учун». :Мен бундан кейин ҳам турмуш ўртоғининг порлоқ ҳаёти ҳақида материалларни муттасил тўплаётган бу аёл билан бир неча марта учрашдим.

Урушдан кейин у чех ватанпарвари Адольф Колинскийни излаб топди. А. Колинский ўзининг эсэсча мундири ичида Панкрац турмаси камерасидан «Дор остида айтилган сўз» китобининг саҳифаларини олиб чиққан эди. Қўлёзма саҳифаларидан бирида Фучикнинг майда қилиб ёзилган қуйидаги сатрлари бор эди: «Садоқатли дўстим Ладя Штоллдан менинг материалларимдан бешта китоб чиқаришни сўрайман...».

Мен шу киши билан ҳам учрашдим. Академик Ладислав Штолл ёзиб берган дастхат менга унинг Фучик билан дўстлиги, Москвада биргаликда ишлаган пайтлари ва фашизм билан олиб борган яширин курашлари ҳақида эслатиб туради. Штолл ҳалок бўлган дўстининг васиятини амалга оширди. Густа Фучикова билан бирга қаҳрамон ёзувчининг бир неча том асарини босмага тайёрлади.

Юлиус Фучикнинг синглиси Вера Роучкова—Фучикова ҳамда «Дор остида айтилган сўз» номли ўлмас асарнинг қаҳрамони актриса Лида Плаха менга ўз дастхатларини ёзиб бериш билан бир нечта ноёб фотографияларни тақдим қилишди. Яқинда Ленинградга келган Лида Плаханинг ҳикоясини мен билан бирга шогирдларим — район интернационал дўстлик клубининг аъзолари ҳам мароқ билан тинглашди. Лида 1943 йил 25 августида Берлинда ўтказилган лаънати суд ҳақида эслади. Бу суд гитлерчилар томонидан уюштирилган бўлиб Ю. Фучик ва унинг ватанпарвар дўстларини машъум жазога ҳукм қилган эди. (Фучик 8 сентябрь куни қатл қилинган).

Унга қўйилган айбни тасдиқловчи далилий ашёлардан бири суд столидаги Қизил Армия папоғи эди. Уни ёзувчига Фрунзе шаҳрида қизил отлиқ аскарлар ҳадя қилишган эди. Шунда Фучик катта залга қарата «Ҳа, мен Совет Иттифоқига ёрдам берганман, Қизил Армияга ёрдам берганман. Менинг 40 йиллик умрим давомида қилган энг яхши ишим шу!» дея қичқирган эди.

Дарвоқе, Рудольф Маречек айтганидек, агар ҳаёт бўлганида бу йил 75 ёшга тўладиган Фучик туғилган куни 23 февраль —Совет Армияси тузилиши билан бир кунда эканлигидан доимо фахрланиб юрарди. Шунга кўра қизил аскар папоғини у ўн йилдан ортиқ сақлади, унинг учун бу жуда қимматли ёдгорлик эди.

Ригада мен Фучикнинг «Ароқ, бўрон, босмачилар ва янги ҳаёт ҳақида» очерки қаҳрамони Лазар Магаршакни қидириб топдим. У Фучик билан Қирғизистонда катта йўл қурилишида танишган эди.

— Менга унинг камтаринлиги, оддийлиги ва суҳбат пайтида ҳазил—мутойиба қилиши, дилкашлиги ёқиб қолди, — деб хотирлайди Магаршак. — Биз у билан тездагина тил топишиб кетдик. Чарчоққа қарамасдан суҳбатни ярим тунгача давом эттирдик. У фақат эшитибгина қолмай, балки ўзи ҳам Ғарб пролетариати ўз ҳуқуқи учун ўша пайтда олиб борган фидокорона кураши ҳақида сўзлаб берди.

Мана шунга ўхшаш илиқ хотираларни Фучик билан учрашган кўплаб кишилар мен билан ўртоқлашишди. Улар орасида москвалик Ида Радволина бор. Бу адибанинг квартирасида Фучик 30-йилларда қўноқ бўлган. Икки самарқандлик врач: пржевальскийлик Сергей Ильин, ашхободлик Екатерина Денисевич, душанбелик Лутфия Айни, венгер Янош Сабо... Улар жуда кўп.

Сўнгги, ҳисобга кўра 27-дастхатни ўтган йили Актюбинскда олдим. Уни фашист ўлим лагерларининг собиқ тутқуни Груня Григорьева ёзиб берди (у ҳозир трикотаж фабрикасида мастер). У икки йилдан ортиқ сохта ном остида — Наташа Козлова сифатида чехословакиялик қаҳрамон аёллар билан бирга яширин иш олиб борган.

Шу давр мобайнида мен газеталар учун юзлаб мақолалар ёздим, Юлиус Фучик ҳаёти ва фаолияти тўғрисида кўпгина лекциялар ўқидим, адиб ҳақида ёзилиб жаҳоннинг ўнлаб тилларида нашр қилинган асарлар кутубхонасини тўпладим.

Чехословак халқининг мард ўғли ҳаёти ва ижодига мамлакатимизда қизиқиш катта. Мана шу қизиқиш мени кенг миқёсда изланиш олиб боришга ундайди, яна Юлиус Фучик қаҳрамонлари томон саёҳатга чорлайди.

Мен Чехословакияга бориш орзусидаман. Ўзимнинг изланишларим ва учрашувларим ҳақида, менга катта дўст бўлиб қолган оташқалб курашчи, коммунист Юлиус Фучик ҳақида китоб ёзиш ниятим бор.

ПУШКИН ҲИЁБОНИ

Бамисоли посбонга ўхшаш қадди келишган тераклар унча катта бўлмаган бу салқин ҳиёбоннинг оромини сақлаб тургандек. Бетон деворга Кавказ манзараси, А. С. Пушкин сурати туширилган. Гранит тошга қуйидаги сўзлар ёзиб қўйилган: «Кавказ ўз оғушига бизни олди». Шимолий Осетия пойтахтидаги машҳур Пушкин ҳиёбони кўпдан-кўп меҳмонлар олдида шу таҳлитда намоён бўлади. Ҳозир ана шу адабий тарихий ёдгорлик реконструкция қилиб бўлинди.

Ҳиёбоннинг ажойиб тарихи бор. Екатерина II замонида Владикавказ қалъасида солдатлар учун черков қурилиб, унинг ёнгинасида ҳарбий Грузия йўлидан келаётган, «Йўловчи жаноблар учун» унча катта бўлмаган қўноқ сарой барпо этилган эди. А. С. Пушкин 1829 йилда Тифлисга бора туриб, йўлда ана шу уйга қўнган эди. Шоир Арзрумдан қайта туриб ҳам Терекдаги ана шу қалъада яна бир бор тўхтаган.

Ўшандан буён соқин Владикавказ саройида кўпгина атоқли рус ёзувчилари бошпана топади. Воқеаларнинг гувоҳи бўлган кишиларнинг эсдаликларига кўра А. С. Грибоедов, М. Ю. Лермонтов бу ерда ўз асарлари устида ишлашган. Л. Н. Толстой, Г. И. Успенский, А. Н. Островскийлар ҳам шу ерда бўлишган.

Йиллар ўтаверди. Владикавказдаги сарой эскириб кетди ва шаҳар маъмурларининг буйруғига биноан ўтган асрда бузиб ташланди. Лекин Пушкин шеърияти ихлосмандларининг ташаббуси билан ўша ҳовлининг ўрнида Пушкин ҳиёбони вужудга келди.

В. ШАНАЕВ.
Орджоникидзе.

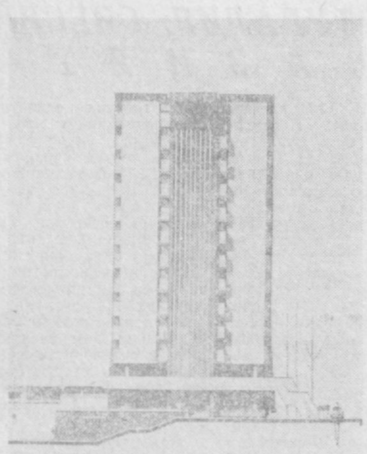

МЕТРОСОЗЛАР ШАҲАРЧАСИ

МАНА ўн ойдирки, пойтахтимиз аҳолиси ва шаҳарга ҳар куни келиб-кетиб турган минглаб меҳмонлар ер ости қасри — метрополитен хизматидан баҳраманд бўлишмоқда. Метро поездлари аллақачон лойиҳадаги тезлик даражасига етиб ҳаракат қиляпти.

Метрополитенда ўз ишининг усталари бўлган машинистлар, диспетчерлар, инженер-техник ходимлар ва станция кузатувчиларининг катта оиласи меҳнат қилмоқда.

Яқинда ер ости магистралининг ишчи-хизматчиларига қулайлик яратиш мақсадида метросозлар шаҳарчаси барпо этишга қарор қилинди. Шаҳарчада осмонўпар уйлар, болалар комбинати ва мактаб, магазинлар ва бошқа маданий-маиший хизмат кўрсатиш объектлари қуриш планлаштирилди.

Суратда: шаҳарчада тикланажак 9 қаватли турар-жой биноларидан бирининг макети.

Ҳ. Мирзакаримов фотоси.

◆ АРХИТЕКТУРА ЯНГИЛИГИ

◆ ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

◆ ЮЛҒИЧ ТУМШУҒИДАН ИЛИНДИ

◆ КИНО ОЛАМИДА НИМА ГАП

Фан ва техника янгиликлари

САПАРАЛ

БУТУНИТТИФОҚ дори-вор ўсимликлар илмий-текшириш институтида Манжурия аралиясидан олинган дори шундай деб аталди. Юрак ишини яхшиловчи, асабни тинчлантирувчи, қон босимини нормаллаштирувчи ва умуман иш қобилиятини яхшиловчи сапарал Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг кумуш ва бронза медалини олишга муваффақ бўлди. Сапарал ўзининг чет эллик аналоги йўқлиги билан характерланади.

●

ПРОМГИДРОЛ

БОСИМ остида ишловчи қуюв машиналарида ишчи суюқлик бўлиб минерал мойлар ишлатилиб келинарди. Бу мойлар ёнадиган бўлганлиги билан катта камчиликка эгалиги маълум.

Яқинда Тирасполь қуюв машиналари заводида минерал мойлар ўрнига ёнмайдиган «промгидрол» суюқлиги ишлатиш таклиф этилди. Янги суюқликда гидроаппарат ва насослар яхши ишлаётганлиги маълум бўлди.

●

ПОЛИМЕР АБРАЗИВЛАР

УКРАИНА Фанлар академияси юқори молекулали бирикмалар химияси институтида яратилган полимер абразивлар углеродли ва легирланган пўлатни ишлатишга мўлжалланган. Узининг ишлаб чиқариш кўрсаткичи бўйича улар олмос пастасидан қолишмайди. Қирқиш асбобининг мустаҳкамлиги икки баравар кўпайгани ҳолда металл коррозияга учрамайди.

Қ. АҲМЕРОВ,
химия фанлари кандидати.

Спорт

ЧЕМПИОНЛИК ТОЖИ УЧУН

Багиода Анатолий Карпов билан Виктор Корчной ўртасида ўтказилаётган мусобақанинг навбатдаги 13-партияси ҳам кечиктирилди.

32 юришда жаҳон чемпиони вазиятни кескинлаштириб, рақиб шоҳи томон пиёдалар билан ҳужумга ўтди. Даъвогар сифатни қурбон қилиб бир руҳини от ва пиёдага алмаштирди. Кечиктирилган мураккаб вазиятда оқларнинг фарзин, рух, фил, от ва тўртта пиёдаси, қораларнинг эса фарзин, икки рухи, фил ва учта пиёдаси бор.

АРМИЯЧИЛАР ПЕШҚАДАМ

«Пахтакор» стадионида камондан отиш бўйича республика чемпионати старт олди. Барча кўнгилли спорт жамиятлари ва идораларнинг вакиллари қатнашаётган бу биринчиликнинг дастлабки беллашувларидаёқ армиячилар пешқадамликни қўлга олишди. Жаҳон ва Европа чемпионатлари совриндори Тошкентнинг Армия спорт клуби вакили Наташа Бутузова 60 ва 70 метрдаги нишонни мўлжалга олишда ҳаммадан кўп очко тўплади ва биринчи ўринда бормоқда. Бебба Чекку иккинчи, Ольга Робова эса учинчи ўринни эгаллаб турибди.

ЎТ ЎЧИРУВЧИЛАР МУСОБАҚАСИ

Кеча Тошкентда ўт ўчирувчиларнинг амалий спорт тури бўйича мамлакат шахсий команда чемпионати старт олди. Барча иттифоқдош республикалар, Москва ва Ленинград командалари икки кураш, тўсиқлардан ошиб ўтиш, йиғма нарвонлар ёрдамида юқори қаватларга кўтарилиш, ёнғинни ўчириш, 400 метрга эстафетали югуриш ва бошқа турлар бўйича куч синашадилар.

Биринчи кунги мусобақалардан сўнг РСФСР ва Москва командалари энг яхши натижа кўрсатдилар.

ИККИНЧИ ЛИГАДА

Мамлакат футбол чемпионати иккинчи лигаси бешинчи зонаси қатнашчилари навбатдаги тур ўйинларини ўтказдилар. Пешқадам «Олға» ўз майдонида Гулистоннинг «Пахтачи» футболчиларини қабул қилиб 1:0 ҳисобида ғолиб келди ва очколарни 43 тага етказди. Иккинчи — учинчи ўринларни эгаллаб турган Термизнинг «Автомобилист» ва Навоийнинг «Зарафшон» командалари ҳам бу турда ғалабага эришдилар. «Автомобилист» «Амударё» командасини, «Зарафшон» эса «Нефтяник» футболчиларини бир хил 2:0 ҳисобида мағлубиятга учратди. «Янгиер» ҳам ана шундай ҳисобда ғалабага эришди. Сирдарё футболчилари Наманганнинг «Текстильщик» коллективи устидан ғолиб келдилар.

Шу турнинг қолган ўйинлари қуйидаги натижалар билан тугади. «Сигнал» — «Строитель» — 3:0, «Актюбинец» — «Металлург» (М) — 2:0, «Орбита» — «Химик» 0:1, «Хоразм» — «Хива» — 1:1, «Динамо» — «Каршистрой» — 3:1, «Старт» — «Металлург» (Ч) — 2:0.

Бугунгача Фрунзенинг «Олға» футболчилари 43 очко билан пешқадамлик қилишмоқда. «Автомобилист» ҳисобида 42, «Зарафшон»да эса 40 та очко бор. «Янгиер» футболчилари 38 очко билан турнир жадвалининг тўртинчи поғонасини эгаллаб туришибди.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

„ЎЗБЕКФИЛЬМ“ ПАВИЛЬОНЛАРИДА

«БИРИНЧИ ПРЕЗИДЕНТ»

СОЦИАЛИСТИК Меҳнат Қаҳрамони, кинорежиссёр Комил Ёрматов ўзбек кинематографиясининг асосчиларидан биридир. «Осиё устида бўрон», «Инқилоб чавандозлари», «Қора консулнинг ҳалокати», «Узоқ ва яқин йиллар» каби революциянинг олий ғоялари учун кураш темасида яратган картиналари ўзбек совет киносанъатининг олтин фондига айланди. «Биринчи президент» унинг тарихий — революцион мавзуга бағишланган янги киноасаридир.

Унда республикамизда Совет ҳокимиятнинг дастлабки йилларидан то ҳозирги кунларимизгача босиб ўтилган буюк йўл тасвирланади. Картинанинг асосий қаҳрамонлари Ўзбекистоннинг сиёсий арбоблари: Йўлдош Охунбобоев ва Усмон Юсуповлардир. Экранда Катта Фарғона канали қурувчиларининг қаҳрамонона жасорати, шонли ўзбек фарзандларининг Улуғ Ватан урушидаги актив қатнашуви кўрсатилади. Шунингдек, фильмда 1941 йилда кўп миллатли Улуғ Ватанимизнинг тақдири ҳал қилинаётган машаққатли дамларда республика меҳнаткашлари делегациясининг ўзбек халқи йиққан совға-саломлар билан Москвага бориши ҳикоя қилинади. Делегацияга Йўлдош Охунбобоев раҳбар эди.

«Биринчи президент» фильми планга кўра 1979 йилнинг ўртасида тайёр бўлади.

«САЁҲАТГА ЧИҚИШАДИ»

РЕЖИССЁР Ҳабибулла Файзиев Марказий телевидение буюртмасига мувофиқ рангли, 2 сериядан иборат «Саёҳатга чиқишади» номли янги картина устида ишламоқда. Ушбу фильмни операторлар Нажим Ғуломов ва Николай Хмара суратга олишади.

Воқеа Тошкент ва Бухоро шаҳарларида бўлиб ўтади. Мана энди шу қулай фурсатдан фойдаланиб, икки дўст — Шокир ва Витька бухоролик ўртоқлари билан биргаликда амир хазинасини қидиришга жазм қиладилар. Болалар турли саргузаштларни бошдан кечириб, ўша махфий жойни топишади. Лекин у ердан қимматбаҳо тошлар эмас, сарғайиб кетган варақалар чиқади. Ёзувлардан маълум бўладики, бухоролик ўқувчиларнинг боболари граждан уруши қатнашчилари экан. Улар билан учрашувлар уюштирилади.

Фильм томошабинни кўҳна Бухоро шаҳри, унинг бебаҳо тарихий архитектура ёдгорликлари билан таништиради. Бош қаҳрамонлар — Шокир, Витька, Рустам ролларини — 5-синф ўқувчилари Ботир Турсунов, Андрей Семенов, Ришод Рўзимовлар ижро этишади. Ушбу фильмда шунингдек таниқли актёрлардан Наби Раҳимов, Ёқуб Аҳмедов, Тўғон Режаматов қатнашишади. Постановкачи-рассом — Наримон Раҳимбоев, сценарий муаллифи эса Владимир Барабаш.

«МАЗЗА ҚИЛАМИЗ»

РЕЖИССЁР Мелс Абзалов Рихси Муҳаммаджонов сценарийси асосида «Мазза қиламиз» номли рангли фильмни яратишга киришди. Постановкачи-рассом — Садриддин Зиямуҳамедов. Картинани оператор Александр Панн суратга олади. Воқеа Тошкент шаҳрида ва республикамизнинг чекка қишлоқларидан бирида бўлиб ўтади.

Кекса чўпон ўғли Нортой пойтахтга институтда ўқиш учун келади. Лекин имтиҳонда «йиқилиб», узоқ иккиланишлардан сўнг яна қишлоғига қайтиб боради. Фильмдаги драматик ҳолатлар (ферма мудири билан Нортойнинг отаси ўртасидаги можаро, Ўғилой билан Нортой муносабатлари) воқеа характерини кескинлаштиради, фильмнинг асосий ғоясини чуқурроқ англаб етишга имкон беради.

Албатта, ҳозир булар ҳаммаси қоғозда, ҳали лентага кўчирилганича йўқ. Съёмкалар эндигина бошланди. Асосий ролларни Ҳамза Умаров (Ҳожимурод ота), ТошМИ студенти Рашид Маликов (Нортой), Обид Юнусов (ферма мудири Абдулла ака), Феруза Орифжонова (Ўғилой) ижро этишади.

«ЭҲТИЁТ БЎЛ, ИЛОН!»

ШУ КУНЛАРДА «Генерал Раҳимов», «Икки солдат қиссаси», «Чинор» каби фильмларнинг автори Зоҳид Собитов «Эҳтиёт бўл, илон!» номли янги картинани суратга оляпти. Фильм Андрей Тарковский сценарийси бўйича яратилади. Ушбу дедектив, икки серияли бадиий фильм устидаги ишни 1979 йилнинг иккинчи ярмида тугаллаш мўлжалланган.

Ўзбекистондаги узоқ районларнинг бирида жамият тинчини бузувчи бандитларга қарши милиция ходимларининг кураши, милициянинг олижаноб ишида фаол иштирок этган граждаклар тўғрисидаги воқеалар бўлажак картинага асос қилиб олинган.

Ш. ҲИДОЯТОВ.

СУРАТЛАРДА: «Биринчи президент» фильмининг режиссёри Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Комил Ёрматов; «Баҳор» наволари» бадиий фильми, кўп серияли «Оловли йўллар» телефильми ҳамда Гулханий масали асосида тайёрланаётган мультфильмдан кадрлар.

Л. Глауберзон фотолари.

ПАРИШОНХОТИР ОЛИМ

ИСААК Ньютон ўта паришонхотир олим бўлган. Кунлардан бир кун Ньютон бир иш устида бош қотириб ўтирарди. Шу вақт нонуштага тухум пишириб бериш учун унинг хонасига хизматкор қиз кирди. Ньютон хизматкор қизга ўзининг иш билан жуда бандлигини, ҳозирча уни ҳоли қўйишни сўради ва тухумни ўзи пишириб емоқчилигини айтди. Хизматкор қиз тухумни стол устига қўяр экан, уни 15 минутдан ортиқ қайнатмаслик кераклигини тайинлаб чиқиб кетди. Орадан бир қанча вақт ўтгач, хизматкор қиз хонага кириб, қайтадан ёка ушлаб қолди. Ньютон қўлидаги тухумга диққат билан қараб турар, кичкина шиша идишда эса унинг... соати қайнар эди.

* * *

БИР куни Исаак Ньютоннинг қабулига бир киши келди. Лекин унга Ньютон иш билан бандлигини ва тушгача ҳеч кимни қабул қила олмаслигини айтишди. Вакт тушликка яқинлашиб қолган эди. Хизматкор қиз стол устига пиширилган жўжани қўйиб, устига сочиқ ёпиб чиқиб кетди. Орадан чамаси бир соат ўтди, лекин Ньютондан дарак бўлмади. Қорни очиб кетган меҳмон жўжани еб, тарелканинг устига сочиқни яна ёпиб қўйди ва хизматкор қиздан Ньютон учун бошқасини пишириб келишни сўради. Орадан бир неча минут ўтгач, Ньютон ўз кабинетидан чиқиб деди:

— Сизни узоқ куттириб қўйганим учун узр сўрайман, мен овқатланиб, олгунимча яна бир оз кутиб туришингизга тўғри келади. Овқатланиб бўлганимдан кейин, сизнинг хизматингизга тайёрман.

Шу гапларни айтаётиб, Ньютон сочиқни кўтарар экан, кўзи тарелкадаги овқат қолдиқларига тушди.

— Қаранг, биз олимлар жуда қизиқ одамлармиз-да. Тушлик овқатни еб бўлганим ҳам ёдимдан кўтарилибди.

Шу пайт хизматкор қиз бошқа пиширилган жўжани олиб кирди. Меҳмон бўлган воқеани унга тушунтириб берди. Хонада кулгу кўтарилди.

Инглизчадан З. ҚОДИРОВ таржимаси.

ҚАДИМГИ ШАҲАР ТИКЛАНМОҚДА

Қизилтепа районидаги «Москва» колхозида қадимги Ванғози шаҳри меъморий ёдгорликларини тиклаш ишлари бошлаб юборилди. Бу шаҳар бир вақтлар бухородан 60 километр нарида хўжаликнинг ҳозирги территорияси — Чўлималик чўл массивида жойлашган.

Тарихий манбаларнинг далолат беришича, шаҳар ўрта асрларда равнақ топган ва ўтган аср бошларида Қизилқум ҳужуми пайтида кўмилиб, йўқ бўлиб кетган.

Колхоз қурувчилари ёдгорликларни тиклашда мутахассис — реставраторлар билан бирга иш олиб бормоқдалар.

БУХОРО области.

ТЕРМИТЛАРДАН САҚЛАШ

Туркманистон территориясида бинокорлик материалларига махсус модда билан ишлов берилса, биноларнинг «умри» 15—20 йил чўзилади. Туркманистон ССР Фанлар академияси зоология институтининг олимлари ёғочни термит чумолилардан муҳофаза қилиш самарали воситасини таклиф қилдилар. Шу янгилик жорий этилган Ашхобод ёғочсозлик комбинатининг маҳсулотлари ортиқ шу ҳашаротлардан чўчимайди.

Термитлар Осиё, Африка, Латин Америкаси мамлакатларида яшайди. Уларнинг баъзи турлари Ўрта Осиё, Кавказ, Украина, Узоқ Шарқда ҳам бор. Улар ёғоч қурилиш деталларига катта зарар етказади.

Туркманистон зоология институтида махсус экспериментал лаборатория ташкил этилди. Бабадурмаз посёлкаси яқинидаги мамлакатда ягона термит полигонида минг хилдан ошиқ табиий ва синтетик материалларнинг биологик емирилишларга қарши нечоғлик чидамлилиги синаб кўрилади.

А. ТИНЧИНСКАЯ,
АШХОБОД.
ТАСС мухбири.

ЧАЙҚОВЧИ, ТЕКИНХЎРЛАРГА ШАФҚАТ ЙЎҚ

ХАЗРАТНИНГ „ХАСРАТИ“

— Ҳозирги ёшларга гап кор қилмай қўйди, — дея нолирди бир киши суҳбатдошига. — Биз ўқиб юрган даврларда «мода» нималигини билмасдик. Мана, кичкина ўғлим бир ҳафтадан бери «дипломат» олиб беринг, деб қулоғимни битиргани битирган. У савил қолгур қаерда сотилади, билмасам.

— Шуям ҳасратга арзийдиган ташвиш бўлди-ю, — деди иккинчиси лабини чўччайтириб. — Ана, «Октябрь» бозори йўлига чиқинг. Ўшанда «дипломат» папкасидан истаганингизча сотиб оласиз. Жаззаси 25 сўм-да...

Ҳалиги киши суҳбатдоши айтганидек Чорсудан «Октябрь» бозорига кираверишдаги йўлда оёқ-қўли чаққон бир йигитдан «дипломат» сотиб олди. Боқиш иши битганидан суюниб, чайқовчидан сўради:

— Отинг нима, болам? Мунча ҳожатбарор бўлмасанг.

— Исмим Ҳазрат Бердиев. ТошМИда ўқийман, — деб бийронгина жавоб қайтарди йигит. У 12 сўмлик папкани 25 сўмга боплаб пуллаб олганидан оғзи йиртилгудек илжаярди. Боласи тушмагур Хазратнинг чақаги очиқрок экан, гапга гап улаб кетди:

— Амаки, бўш вақтлар бекор ўтмасин, деймиз-да. Ишингиз бўлса тез-тез шу ерга келиб туринг. Биров гўшт олиб сотса, яна биров чинни идиш сотиш билан овора. Ана қаранг... анави бир тўп хотинларни. Қўлларидаги кийим-кечакларни кўряпсизми. Ҳаммаси фойда кўрсам дейди. Аммо-лекин уларнинг бу бош оғриғи ишидан ўзимнинг қойилмақом «иш»им яхши.

— Ҳа, «ноёб» касбинг бор экан. Тағин дўхтирликка ўқияпман дединг-ми, болам? — деди амаки Ҳазратнинг ола қараб бурро-бурро сўзлашидан ҳайратга тушиб.

Бердиев қўлидаги бир жуфт «дипломат»нинг ичидан қаламга ўхшаш нарсаларни олиб кўрсатди:

— Мана, хоҳласангиз фламастерлардан олинг. Ранг-ранг сиёҳдаги бу ручкалар ўзи арзон турса ҳам унча-мунча жойдан тополмайсиз. Қўлимда яна 4 та папка, 137 та фламастер бор. Ўзи 2 сўм 40 тийинлик ҳар битта фламастерни 4 сўмдан сотсам, биласизми, қанча фойда кўраман?.. Ана шунақа, билмайсиз...

Чайқовчи йигит ҳайрон турган амакижонни лол қолдирганча сўзларди. Бу бола иш «катта»лигини пайқаган амаки хушёр тортиб сўради:

— Ахир бу нарсаларни сен катта холангнинг корхонасидан олмасанг керак?

— Бе... — хиринглаб кулиб қўйди Хазрат Бердиев.. — Амакижон лақма экансиз. Холамнинг фабрикаси йўқликка йўқ-а, ошналар омон бўлсин. Ошналар бор — иш беш...

Хазратнинг оғзидан сув томиб кетди. У Чиноз шаҳар матлубот жамиятига қарашли 14-магазин мудири Меҳриниса Қаландаровадан камёб молларни орқа эшикдан олишини, М. Қаландаровани эса «Ташкоопкнига» савдо базасига қарашли омбор мудири Самад Хўжанов турли камёб канцелярия моллари билан таъминлаб туришини бирма-бир сўзлаб берди.

Амаки Хазрат Бердиевнинг шериклари «чайқовчиликда хизмат кўрсатган савдо ходим»лари эканлигини англаб етди. Беихтиёр иштаҳангга балли, деб юборди. Давлат мулкини кўча-кўйларда сотиб юрган Ҳ. Бердиевга ўхшаш кишиларнинг қилмиши узоққа бормаслигига ақли етиб ўз йўлига равона бўлди. Унинг авзойидаги ўзгаришни сезган Хазрат Бердиев ҳам лаш-лушларини йиғиштириб жуфтакни ростлади. Аммо у узоққа бора олмади, шериклари ҳам қўлга тушишди.

Н. АЛИМОВ.

САҲНАДА «ИНТЕГРАЛ»

Югославиянинг бу эстрада ансамбли республикамизда концерт бермоқда. Тошкентдаги Я. М. Свердлов номли концерт залида ансамбль артистлари ижро этган қўшиқлар санъат ихлосмандларига жуда манзур бўлди. Ҳозир «Интеграл» республикамиз шаҳарлари бўйлаб ижодий сафарда. Сентябрь ойида артистлар яна Тошкентда бўлишади. Суратда: «Интеграл» қўшиқчиси саҳнада.

М. Қутлуғов фотоси.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

ЯНГИ МАВСУМ ОЧИЛДИ

«ҲАЙВОНОТ ДУНЁСИ—ДЎСТЛАР ДУНЁСИ»
АТТРАКЦИОНИ
ҚАТНАШАДИЛАР:

Испан корридаси, ўргатилган қўтос ва овчаркаларнинг чиқиши, айиқполвоннинг ёғоч оёқда юриши.

Раҳбар — РСФСРда хизмат кўрсатган артист Виталий ТИХОНОВ.

Бутуниттифоқ цирк ва кино артистлари кўригининг лауреатлари иштирокида

«КАВКАЗ МАНЗАРАСИ»

Шимолий ОСЕТИЯ АССР халқ артисти Ҳасанбек КАНТЕМИРОВ постановкаси.

ИККИ БЎЛИМДАН ИБОРАТ КАТТА ПРОГРАММА

«Хазилни қўй» масхарабозлар группасининг чиқиши.
Томошалар соат 19.30 да бошланади.
Касса соат 10.00 дан 20.00 гача ишлайди.
Шанба кунлари соат 16.00 ва 19.30 да, якшанба кунлари соат 12.00, 16.00 ва 19.30 да томошалар кўрсатилади.

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади.

Корхона, ташкилот, ўқув юрти, болалар муассасаси, колхозлар ва совхозларга бориб билет сотиб хизмат кўрсатиш кассирлар томонидан бажарилади.

Буюртмалар қуйидаги телефонлар бўйича қабул қилинади: 44-35-84, 44-35-91.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — Концерт. 10.20 — Ота-оналар сизлар учун. 10.50 — «Ёшлик» (кўп серияли телевизион спектакль, 3-қисм). 12.20 — Тонгги почта. 12.50 — Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик. 13.20 — Спортлото. 13.35 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 14.05 — Здоровье. 14.50 — Концерт. 15.10 — Телевизион журнал. 15.45 — Сиз бунга қодирсиз. 16.45 — «Совет Иттифоқи чет эллик меҳмонлар нигоҳи билан». 17.00 — Мультфильмлар. 17.30 — «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — 1978 йил қўшиқлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 20.15 — Телевизион бадиий фильм премьераси, 1-қисм. 21.30 — «Вақт». 22.00 — Эстрада программаси. 22.50 — Ҳужжатли фильмлар. 23.25 — Фильм-концерт. 24.00 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Телевизион миниатюралар театри. 10.50 — Концерт. 11.20 — «Беш болали йигитча» (телевизион театр, 1-қисм). 12.05 — «Ота-оналар университети». 12.35 — «Беш болали йигитча» (2-қисм). 13.30 — «Ёш киноҳаваскорлар клуби». 14.30 — «Довюрак болалар автомобиль пойгасида» (бадиий фильм). 17.25 — «Шоирлар — болаларга». 17.55 — «Чет эллик меҳмонлар Ўзбекистон ҳақида». 18.25 — «Ёшлик». 18.55 — «Шарҳловчилар телетомошабинларнинг саволларига жавоб берадилар». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Пойтахтимиз меҳмонлари. 20.30 — «Оила даврасида» 21.30 — Вақт. (Москва). 22.00 — К. Яшин. «Инқилоб тонги». Спектакль. 24.00 — Кўрсатувлар программаси.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

17.30 — Душанба кўрсатувлари.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 19/VIII да Пиковая дама, 20/VIII да Севги ҳақида қисса.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА (Муқимий номли Ўзбек Давлат музикали драма театри биносида) — 19/VIII да Уйланиш, 20/VIII да Келинлар қўзғолони.

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — Эй бахтли инсон! (10.30, 13,15, 16, 18.45).

Лейтенант Слейднинг хатоси — «ЧАЙКА» (11.30, 13, 14.30, 18, 21.30), «МОСКВА» (12, 14, 16, 17.30, 19, 20.30), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «ВОСТОК» (10, 12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Пятницкий кўчасидаги қовоқхона — «ЧАЙКА» (16, 20.00).

Бургутнинг сўнгги йили — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь 334808, 32533; секретариат — 325750 БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.

Р. 13118. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг, Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64584. Д—2462.